

9
ROČNÍK 13

28. listopadu 2003

V ČÍSLE:

O přínosu PR s prof. J. Ševčíkem, Ph.D.
• **Představujeme: Mgr. J. Fiurášek, Ph.D., vítěz celostátní soutěže Česká hlava v kategorii Doctorandus** • **Na aktuální téma: prohlášení sněmu RVŠ, otevřený dopis poslanci Krausovi, deset otázek pro poslance** • **Diskuse, názory, ohlasy** • **Četba na pokračování**

Po čtrnácti letech marného vyjednávání s vládou se akademická obec odhodlala vyjít do ulic. Rozhodnutí o podpoře chystaných protestů při druhém čtení návrhu státního rozpočtu padlo na protestním mítinku, jenž svolal do auly FF UP Akademický senát FF UP (na snímku zleva doc. J. Štefanides, dr. W. Engelbrecht a doc. J. Barteček, CSc. z FF UP).

-map-, foto -tj- ▶

Na krizi ve vysokém školství chce akademická obec upozornit demonstrací

■ Účastníci protestního mítinku akademické obce, který 19. 11. 2003 svolal do auly FF UP Akademický senát Filozofické fakulty UP, se shodli na organizaci dalších protestů proti neutěšené finanční situaci veřejných vysokých škol. Řešením nastalé situace se mohla stát nedávno připravená reforma veřejných vysokých škol, na jejíž uskutečnění žádali rektori 5,2 miliardy korun. Pro příští rok však státní rozpočet počítá pouze s 1,7 miliardou korun. Z této částky ubral v nedávné době rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny PCR vysokým školám ještě dalších 150 mil. korun v důsledku nedodržování rozpočtových pravidel MŠMT ČR. *Jsem pro reaktivnost nejsilnějšího kalibru*, komentoval jedinou možnou cestu Mgr. P. Bílík z FF UP. Podle informací, které zazněly na mítinku, studuje na UP třikrát více studentů než před rokem 1989, normativ na středoškolského studenta je zhruba stejný, ne-li vyšší než na studenta vysoké školy, chybějí učebny, knihovni fond i habilitovaní pedagogové. *Policista řídící dopravu na křižovatce bude mít brzy vyšší plat než profesor na vysoké škole. Tragičtější jsou na tom již jen zemědělci, kteří si na rozdíl od nás polepší vstupem do EU*, řekl doc. J. Štefanides z FF UP. Se svou řečí vystoupil v průběhu mítinku i doc. J. Barteček, děkan FF UP, který mj. kritizoval i metodiku vnitřního dělení financí na UP.

Gaudeamus Olomouc 2003

■ V kongresovém sále Krajského úřadu Olomouckého kraje byly 19. 11. 2003 slavnostně vyhlášeny výsledky nultého regionálního kola soutěže *Gaudeamus Olomouc 2003 Česká hlava*. První cenu získal **Jiří Dostál**, absolvent Pedagogické fakulty UP za práci *Výroba a rozvod elektrické energie, jaderná energetika pro II. stupeň ZŠ*. Za práci *Object geometric library* získal **Miroslav Sommer** a **Lukáš Konečný** z Přírodovědecké fakulty UP druhou cenu, třetí cenu získal **Vítězslav Prchal** z Filozofické fakulty za práci *Znamení moci – opeňování sídel pánů z Perštejna*.

Nultého ročníku regionálního kola soutěže *Gaudeamus Olomouc 2003 Česká hlava*, který vznikl při příležitosti konání druhého národního ročníku soutěže Česká hlava 2003 s cílem podpořit vědeckou a technickou inteligenci a snahou o popularizaci vědy v Olomouckém kraji, se dále účastnili studenti PřF (Bartoněk, Polák: *Testování kvality sonografů*; Dřímalka, Podseník: *RAND PRO/Tolkid Classic*; Kadlčíková: *Inventarizace vybraných tvarů krasového reliéfu*) a studenti FF (Kopecký: *Vývojové kořeny současné tak zvané taneční hudby*; Lochman: *Česko-japonské vztahy 1918–1928*). Regionální kolo celostátní soutěže Česká hlava probíhalo pouze v Olomouckém kraji. Odměny zhruba ve výši 60 tisíc korun věnovaly oceněným soukromé firmy.

-map-

Čtrnáct let bez pozitivní odezvy jednaly a posílaly vysoké školy vládě žádosti a petice o svízelném stavu veřejných vysokých škol. Podle akademiků byly racionální argumenty již vyčerpány, proto tuto tradici hodlají nyní ukončit. *Kdo mlčí, není vidět, kdo se neozve, nebude vyslyšen*, zaznělo před konečným rozhodnutím o tom, že chystané protesty propuknou bezprostředně před schvalováním druhého čtení státního rozpočtu. Počátkem tohoto týdne se zástupci akademické obce UP shodli na programu studentských happeningů připravených jako protest proti nedostatečnému financování českých vysokých škol. **V úterý 2. 12. 2003 bude českým vysokým školám v 10 hod. vypraven z nádvoří Informačního centra UP smuteční průvod** (trasa: Horní náměstí, Dolní náměstí, Tržnice, PF UP, PdF UP), před Pedagogickou fakultou potom budou „státé“ ostatky vysokých škol symbolicky zpovědné. **Ve středu 3. 12. 2003 se olomoucká delegace přidá k veřejnému shromáždění, které pořádá VOS v Praze a zpovědné ostatky uloží ke zdem Poslanecké sněmovny PCR.**

Připravované akce navazují na happening *Poprava českých vysokých škol* uskutečněný v Olomouci před dvěma roky a výzvu *Počítejte s námi*, jež gradovala peticí adresovanou MŠMT ČR a červnovou výstražnou stávkou na UP.

M. Hronová

Cena České hlavy Doctorandus pro J. Fiuráška z PřF UP

■ Ve čtvrtek 20. 11. 2003 byly vyhlášeny letošní výsledky soutěže *Česká hlava 2003*, vyhlášené na podporu vědy, techniky, vývoje a poznání pro nejlepší české vědce, techniky, studenty vysokých a středních škol a další osobnosti. **Cenu v kategorii Doctorandus získal odborný asistent Katedry optiky Přírodovědecké fakulty UP Mgr. J. Fiurášek, Ph.D.**

Mgr. J. Fiurášek, Ph. D., se ve své vědecké práci, publikované v předních zahraničních fyzikálních časopisech, zaměřuje na teorii kvantové informace, tedy na progresivní vědní obor, který lze využít například k sestavení tzv. kvantových počítačů. Specializací doktora Fiuráška na tomto poli je problematika kvantového kopírování, tzn. sestavování kvantové optických zařízení, které jsou schopny kopírovat kvantové stavy co nej přesněji. Jde o téma, které souvisí s tak zvanou teleportací. (Další informace viz str. 5 – *Představujeme.*)

Cena *Doctorandus* je udělována za nejvýraznější počín, odbornou nebo vědeckou činnost studentu doktorského studijního programu a je dotována finanční odměnou 75 000 Kč.

Na ocenění v jednotlivých kategoriích *České hlavy 2003* bylo v letošním roce nominováno celkem 80 projektů a osobností. Cena *Česká hlava* se uděluje již druhým rokem a je v současné době cenou s nejvyšší dotací pro vítěze – celkem se rozděluje téměř milion korun. O laureátech rozhoduje odborná porota, která je složená ze zástupců Akademie věd, vysokých škol a odborníků z praxe.

-red-

ČKR bude jednat o aktuální situaci VŠ

■ Ve dnech 4.–5. 12. 2003 se v Evropském polytechnickém institutu v Kunovicích uskuteční 72. zasedání Pléna ČKR. K hlavním programovým bodům bude patřit diskuse k aktuální situaci vysokých škol ČR, reforma veřejných vysokých škol (příprava rozpočtu 2004), závěrečné hodnocení projektu „Rozvoj veřejných vysokých škol – finanční podmínky a předpoklady“, novela zákona o vysokých školách aj.

-red-

Druhá pracovní konference III. interní kliniky LF UP

■ Dne 6. 11. 2003 uspořádala III. interní klinika LF UP a FN Olomouc svou 2. pracovní konferenci. Setkání proběhlo pod záštitou děkana LF UP doc. Č. Čiháka, CSc., ředitele FNO MUDr. J. Vomáčky, Ph.D., a prof. I. Krče, DrSc., předsedy spolku lékařů JEP v Olomouci. Bylo koncipováno jako vědecká a edukační akce, prezentující aktivitu III. interní kliniky a zároveň poskytující informace lékařům v terénní praxi.

Hlavním tématem letošní konference byla revmatologie a osteologie. Akce, která proběhla v krásných a důstojných prostorách Arcibiskupského paláce, se zúčastnilo asi 130 lékařů nejen z Olomouce a okolí, ale z celé severní Moravy, a to jak ze zdravotnických zařízení, tak i z interních a revmatologických ambulancí.

Odborný program byl rozdělen do tří bloků: revmatologického, osteologického a varií. Úvodní přednášku revmatologického bloku přednesl prof. K. Pavelka, ředitel Revmatologického Ústavu v Praze. Ve svém sdělení se věnoval anti TNF blokující léčbě – současnému stavu, výsledkům provedených studií v léčbě revmatoidní artritidy, výhledu do budoucna a možnosti použití této léčby u dalších revmatologických onemocnění. Následovala další sdělení přednesená pracovníky III. interní kliniky, která byla věnována praktickým problémům terapie nesteroidními antirevmatiky

(L. Faltýnek) a lokální terapii v revmatologii, především radiační synoviorťese (V. Horčíka sen.). Přehledné sdělení o léčebném přístupu k nemocným se systémovým lupus erythematoses přednesl P. Horák. Diagnostikou i nejnovějšími pohledy na terapii reaktivních artritid se ve své přednášce zabývala V. Kusá. Současnému pohledu na problematiku dny se věnoval M. Žurek a závěrečné sdělení prvního bloku přednášek o revmatologických projevech endokrinních chorob přednesla V. Vavrdová.

Blok osteologie uvedl svou přehlednou přednášku na téma moderní terapie osteoporosy prof. P. Broulík ze III. interní kliniky 1. LF a VFN Praha. Na nejčastější technické chyby a problémy v interpretaci densitometrického vyšetření skeletu s bohatou obrazovou dokumentací upozornil MUDr. Vyskočil z FN Plzeň. MUDr. Mattochová zhodnotila z pohledu gynekologa současný názor na místo HRT v prevenci a léčbě postmenopausální osteoporosy ve světle současných poznatků, zejména komentovala výsledky kontroverzní studie WHI. O opomíjené tématice mužské osteoporosy referovala V. Kusá, a to včetně výsledků vlastního souboru nemocných. Závěrečná přednáška osteologického bloku byla věnována možnostem prevence a léčby glukokortikoidy indukované osteoporosy u systémových onemocněním pojiva včetně prezentace vlastních výsledků (P. Horák).

Odpolední sekce byla věnována variím. Obor endokrinologie prezentoval prof. J. Marek ze III. interní kliniky 1. LF UK a VFN Praha s přednáškou věnující se novým možnostem léčby hypofyzárních adenomů, sdělení prof. Študýl seznámilo přítomné se současnou problematikou diagnostiky, sledování a terapie monoklonálními gamapatií. Poté se prof. Vavřková věnovala komplexnímu pohledu na metabolický syndrom. Následovala dvě sdělení s nefrologickou tematikou. O aterosklerotické renovaskulární chorobě hovořila ve své přednášce J. Zahálková, zatímco novými trendy imunosupresivní terapie po transplantaci ledviny se zabýval ve své přednášce J. Zadražil. Závěrečná přednáška M. Halenky pojednávala o sonografických nálezech a laboratorním profilu pacientů s chronickou lymfocytární thyroditidou a obsahovala řadu vlastních výsledků u rozsáhlého souboru nemocných.

Druhá pracovní konference III. interní kliniky potěšila velkou účastí a kvalitním odborným programem. Zajímavým zpestřením byla prohlídka historických prostor Arcibiskupského paláce během přestávek a po skončení programu.

MUDr. V. Vavrdová, III. interní klinika FNO a UP

Prof. J. Bartek oceněn Akademií věd ČR

■ Absolvent UP prof. J. Bartek, DrSc., obdržel 24. 11. na Akademii věd ČR Čestnou oborovou medailí G. J. Mendela za zásluhy v biologických vědách

Je nejcitovanějším českým vědcem v oblasti biologie a medicíny. Vede oddělení buněčného cyklu Ústavu biologie nádorů v Kodani (Institut of Cancer Biology, Dánsko) a spolupracuje s několika ústavy LF UP.

-red-

Stručně

Na počátku minulého týdne navštívil UP Ch. Merrill, významný historik, pedagog, spisovatel a filantrop, který se zde setkal s bývalými a budoucími účastníky tzv. Merrillova programu.

Senátor J. Zieleniec se 19. 11. 2003 v rotundě Právnické fakulty UP sešel se studenty UP. Senátor a český zástupce v Konventu hovořil na téma Evropská ústava a Česká republika.

V aule FF UP pronesl 20. 11. 2003 krátkou přednášku na téma „Current Issues in Czech – U. S. Relations“ velvyslanec Spojených států amerických v ČR C. Stapleton.

Se studenty UP hovořil 24. 11. 2003 v aule PFF UP bývalý ministr zahraničních věcí ČR, diplomat J. Dienstbier, a to na téma „Lesk a bída diplomacie“.

-red-, foto -tj-, -dan-

Okultismus na germanistice

■ Již osmou mezinárodní konferenci za dobu své existence uspořádalo v minulých dnech Pracoviště pro moravskou německou literaturu, které bylo zřízeno v roce 1998 v rámci Katedry germanistiky FF UP. Konference nesla tentokrát název *Fantastika – Okultismus – (Neo-)Mystika* a konala se pod záštitou zdejšího nadačního profesora J. Krappmanna, z jehož iniciativy i celá akce vzešla.

Ve středu 19. 11. 2003 v 19 hodin došlo v mystických prostorách jezuitského konviktu k zahájení konference, samotnou slavnostní zahajovací řeč pronesli pak v kapli Božího těla v chronologickém pořadí nejprve vedoucí Katedry germanistiky prof. I. Fialová, děkan FF UP doc. I. Bartěček a prof. J. Krappmann. Prof. L. Václavěk, mj. vedoucí Pracoviště pro německou moravskou literaturu, otevřel ještě týž den přednáškovou část konference.

Následující dny byly naplněny nejrůznějšími přednáškami k již v titulu uvedené fantastice, okultismu a mystice, resp. neomystice, jejichž posluchu se kromě organizátorů a členů katedry a Pracoviště zúčastnila i celá řada studentů.

Mezi zahraničními referenty se objevil např. H. R. Brittnacher z Berlína, který hovořil o černé antropologii, nebo B. Gruberová se svým příspěvkem k fantastice a epistémům. Dále jsme slyšeli G. Magnussona z Čech, který se pokusil dát do souvislosti okultismus s básníkem Rilke, z domácích pak DAAD-lektorku Ch. Pfaouovou, jejímž tématem byl Lars von Trierův filmový seriál *The Kingdom*, dále iniciátora konference J. Krappmanna se třemi tezemi k výzkumu „fantastické“ literatury. Další den, který byl časově dost náročný obsazen, vystoupil ze zahraničních hostů berlínský parapsycholog a fyzik W. Kugel a hovořil o utopii a komerci v dílech Hanse Heinze Ewerse a Erika Jana Hanussena; s pojmem žánru polemizoval T. Wörtche a rovněž jsme si poslechli exposé J. P. Strelky, dlouholetého spolupracovníka olomoucké germanistiky a známého literárního vědce, který se ale bohužel nemohl osobně zúčastnit a tak jsme jeho přednášku slyšeli z úst S. Eschgfällerové, zdejší rakouské lektorky. Během dopoledne referovala I. Fialová o Werlově *Hvězdě nenarozených*, odpoledne brněnský germanista a profesor J. Munzar o pražském německém spisovateli Leo Perutzovi, olomoucká doktorandka E. Hrdinová o překladateli a básníku Otto F. Bablerovi, jehož syn byl při přednášce rovněž přítomen, a celou konferenci zakončil bývalý olomoucký lektor S. Schäfer, který se na fantastiku podíval spíše z lingvistického hlediska.

Katedra germanistiky FF UP zve zároveň všechny zainteresované na další konferenci, která se bude konat v dubnu příštího roku a bude věnována dosud žijícím „sudetoněmeckým“ autorům a četbě z jejich děl.

-pk-

Academia film Olomouc 2004 bez ředitele

■ Dávku rozčarování si nesou z nevyjasněnosti vztahů uvnitř univerzity. Jestliže ostatní zainteresované subjekty si cestu k tomuto festivalu již našly, pak sama Univerzita Palackého ji stále hledá. Pokud nedojde k vyjasnění tohoto vztahu, bude se festival i nadále zmiřovat v pochybách, uvedl PhDr. R. Hladký, ředitel 38. ročníku AFO 2003 ve shrnující informaci o jeho průběhu na jednání Kolegia rektorky UP 19. 11. Právě problémy vyplývající z nevyjasněnosti vztahů uvnitř univerzity provázely časově i organizačně náročnou přípravu festivalu se staly hlavním důvodem k jeho rezignaci na funkci ředitele příštího ročníku AFO 2004.

V rámci celkového hodnocení letošního festivalu vyjádřil PhDr. R. Hladký poděkování všem, kteří se na jeho organizaci podíleli. Členové KR UP kladně zhodnotili průběh letošního AFO a vyzvali PhDr. R. Hladkého, aby svou rezignaci znovu zvažil.

Konečná zpráva týkající se 38. ročníku AFO 2003 bude připravena po dokončení finančního auditu.

(Další informace z jednání KR UP přineseme v příštím čísle.)

-map-

Slavnostní akty v aule FF UP

■ V pátek 21. 11. se v aule Filozofické fakulty UP konaly slavnostní akty promoce absolventů doktorských studijních programů, předání jmenovacích dekretů docentům, předání cen rektorky UP a Klubu absolventů a příznivců UP a předání čestného uznání autorům vědeckých monografií.

Promování byli absolventi doktorského studijního programu Cyrilometodějské teologické fakulty UP, Lékařské, Filozofické, Přírodovědecké a Pedagogické fakulty UP (v závorce za jménem uvádíme příslušnost k fakultě a název studijního oboru): **ThLic. M. Ifko, Th.D.** (CMTF UP, systematická teologie a křesťanská filozofie), **ThLic. K. Plavec, Th.D.** (CMTF UP, praktická teologie), **MUDr. K. Čwierka, Ph.D.** (LF UP, chirurgie), **MUDr. J. Gallo, Ph.D.** (LF UP, chirurgie), **MUDr. A. Hlobilková, Ph.D.** (LF UP, patologická anatomie a soudní lékařství), **MUDr. P. Kamínek, Ph.D.** (LF UP, chirurgie), **Mgr. J. Kolářová, Ph.D.** (LF UP, lékařská genetika), **doc. MUDr. J. Kovařík, Ph.D.** (LF UP, zobrazovací metody), **MUDr. A. Krobot, Ph.D.** (LF UP, anatomie, histologie a embryologie), **MUDr. J. Roubec, Ph.D.** (LF UP, vnitřní nemoci), **MUDr. P. Utíkal, Ph.D.** (LF UP, chirurgie), **MUDr. M. Uvzl, Ph.D.** (LF UP, chirurgie),

Mgr. R. Vodička, Ph.D. (LF UP, lékařská genetika), **Mgr. E. Čoupková, Ph.D.** (FF UP, anglická a americká literatura), **Mgr. T. Káňa, Ph.D.** (FF UP, německý jazyk), **Mgr. V. Kozáková, Ph.D.** (FF UP, ruský jazyk), **PhDr. I. Příbylová, Ph.D.** (FF UP, anglická a americká literatura), **Mgr. I. Racek, Ph.D.** (FF UP, teorie a dějiny literatury, divadla a filmu), **PhDr. J. Skopalová, Ph.D.** (FF UP, andragogika), **PhDr. P. Zima, Ph.D.** (FF UP, politologie), **Mgr. A. Gavenda, Ph.D.** (PřF UP, analytická chemie), **Mgr. M. Kitner, Ph.D.** (PřF UP, botanika), **Ing. J. Mikulík, Ph.D.** (PřF UP, botanika), **Mgr. T. Rössler, Ph.D.** (PřF UP, přístrojová fyzika a metrologie), **RNDr. D. Smetanová, Ph.D.** (PřF UP, algebra a geometrie), **Mgr. K. Sváčková, Ph.D.** (PřF UP, obecná fyzika a matematická fyzika), **Mgr. P. Tar-kowski, Ph.D.** (PřF UP, botanika), **Mgr. D. Kubátová, Ph.D.** (PdF UP, antropologie), **Mgr. P. Kuchař, Ph.D.** (PdF UP, antropologie).

Cena rektorky UP za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2003 byla udělena

- v oboru přírodní vědy **J. Horákové (PřF)** za práci *On-line prekoncentrace slabých elektrolytů pomocí elektrokinetické akumulace*;
- v oboru pedagogické a psychologické vědy **J. Dostálovi (PdF)** za práci *Výroba a rozvod elektrické energie – jaderná energetika pro 2. stupeň ZŠ*;
- v oboru muzikologie **M. Stratilkové (FF)** za práci *K estetickým a hudebně estetickým názorům Jaroslava Volka*.

Cena rektorky pro nejlepší sportovce z řad studentů UP pro rok 2003 byla udělena studentům **FTK: R. Kiliánové** – ve sportovní disciplíně plavání a **T. Slovákovi** – ve sportovní disciplíně kanoistika.

Cena Klubu absolventů a příznivců UP v roce 2003 byla udělena **Ing. K. Valentové** (Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP) za původní vědecký přínos v práci *Antioxidant activity of extracts from the leaves of *Smilaxnathus sonchifolius*, European Journal of Nutrition* (IF 2002 1, 644, ročník 42, 2003, 61–66); **Mgr. J. Tufové** (Katedra ekologie a život. prostředí PřF UP) za původní vědecký přínos v práci *The population structure of *Leptoiulus proximus* (Němec, 1896) (Diplopoda Julidae) in floodplain forests after summer flooding*, (African Invertebrates, Vol. 44 (1), 277–282); **PhDr. J. Outlému** (Rektorát UP) za původní vědecký přínos v práci *Strany a stát, volby a finance. Vybrané aspekty primárních voleb a státního financování politických stran* (Periplum, Olomouc 2003, ISBN 80-86624-12-9, 136 stran).

Měsíc asijské kultury: Po stopách soudce Ti

■ Zatímco vloni byl měsíc přibližující kulturu a život v Číně a Japonsku laděn *bohémsky*, letos se studenti a širší veřejnost mohli vydat po stopách *zločinu* Dálného Východu.

▲ O tom, jak se z Japonce stane Moravák, přednášel na FF UP 5. 11. W. Takajuki.

Měsíc byl slavnostně zahájen v pondělí 13. 10. 2003 vernisáží výstavy *Všechny barvy Číny* v Galerii Konvikt Uměleckého centra UP. V soutěži se sešlo téměř 120 výtvarných prací. Pro žáky olomouckých základních škol ji připravili studenti katedry asijských studií FF UP – jejich cílem bylo hlavně zjistit, jakou představu vlastně žáci základních škol o Číně mají. Objevily se motivy draků, konfuciánských úředníků, dvorních dam, a jejich autoři si s sebou domů odnesli věcné ceny, které souvisely s tématem soutěže. (Fotografie z vernisáže jsou zveřejněny na webových stránkách <http://optics.upol.cz/cina2003>).

Přednášet o zločinu přijeli známí čeští sinologové a japanologové, ale zapojili se i sami studenti těchto oborů na Filozofické fakultě UP. V čajovně U bílého

slona studentka P. Ťulpíková přiblížila posluchačům postavu soudce Ti známou z detektivních románů R. van Gulika. Následující den na její povídky navázala sinoložka L. Olivová a převyprávěla několik košilých příběhů ze zápisníků následníků soudce Ti. Historička a sinoložka I. Bakašová zájemce seznámila s velmi oblíbenou čínskou hrou Madžong přirovnávanou k dominu. Madžong si hned všichni mohli zahrát u několika stolů. Archeolog a sinolog J. Maršálek se věnoval zločinu a trestu ve staré Číně. I letos přijela do Olomouce přednášet oblíbená Z. Černá, předsedkyně Česko-čínské společnosti, na téma *Postava soudců* v čínském výtvarném umění. Velký obdiv si zasloužil profesor O. Svarný za svoji vitalitu a lingvistickou přednášku nejen o čínském znakovém písmu.

Japonským zločinem nás provedli vedoucí katedry asijských studií D. Uher v přednášce o soudci Ookovi, a student T. Cink, který se zabýval kriminalitou mládeže v Japonsku. Kaidan aneb japonské strašidelné příběhy představil A. Dospěl. O policejním státě v Japonsku hovořil japanolog J. Sýkora.

Přednášky se střídaly s doprovodnými akcemi, které měly trochu odlehčit závažné téma Měsíce. Například workshop origami a ikebany, večer s filmem *Meloun po Pekingsku* (režie N. Obajaši), výstava *Lahůdka*, která dosud zdobí chodbu Katedry asijských studií FF UP (jste srdečně zváni!).

Ve čtvrtek 13. 11. 2003 jsme se s Měsícem již tradičně rozloučili koncertem pražské skupiny Kung Pao v Jazz Tibet Clubu.

Na čtvrtém ročníku se podílela Česko-čínská společnost, Japonský klub Olomouc a především pedagogové a studenti Katedry asijských studií FF UP. Všem patří velký dík za jejich úsilí a energii věnovanou organizaci této akce. Ostatní bychom chtěli pozvat na příští – jubilejní 5. ročník Měsíce.

H. Váňková, J. Horáková, studentky FF UP, foto -tj-

Jmenovací dekrety docentů, kteří se habilitovali na Lékařské, Filozofické, Přírodovědecké a Pedagogické fakultě, převzali (v závorce za jménem uvádíme obor): **doc. MUDr. H. Hudečková, Ph.D., MPH** (hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie), **doc. MUDr. P. Maňák, CSc.** (chirurgie), **doc. MUDr. J. Vomačka, Ph.D.** (radiologie), **doc. PhDr. M. Arbeit, Dr.** (dějiny anglické a americké literatury), **doc. PhDr. P. Hlavinka, Ph.D.** (filozofie), **doc. PhDr. J. Holeš, Ph.D.** (francouzský jazyk), **doc. PhDr. M. Janečková, CSc.** (český jazyk), **doc. PhDr. E. Krč, Dr.** (teorie literatury), **doc. PhDr. L. Pavera, CSc.** (dějiny české literatury), **doc. PhDr. M. Peprník, Dr.** (dějiny anglické a americké literatury), **doc. L. Stěpanová, CSc.** (srovnávací slovenská jazykověda), **doc. RNDr. J. Jurčák, Ph.D.** (botanika), **doc. Ing. J. Pospíchal, CSc.** (analytická chemie), **doc. RNDr. Z. Šindelář, CSc.** (anorganická chemie), **doc. Mgr. K. Weidinger, Dr.** (zoologie), **doc. PaedDr. M. Kocurová, Ph.D.** (pedagogika).

Čestné uznání rektorky UP autorům vědeckých monografií za rok 2003 obdrželi (v závorce za jménem uvádíme název oceněných publikací) **Mgr. W. Bugel, dr.** (*Ekleziologie Užhorodské unie a jejich dědiců na pozadí doby*, Olomouc 2003), **prof. J. V. Musil, CSc.** (*Sociometrie v psychologické kognici*, Olomouc 2003), **prof. J. Ehrmann, CSc.** (*Ikterus. Diferenciální diagnostika*, Praha 2003), **doc. J. Herman, Ph.D.** (*Chirurgie varixů dolních končetin*, Praha 2003), **prof. R. Kodoušek, DrSc.** (*Mykózy. Lékařský významná mykotická onemocnění člověka*, Olomouc 2003), **prof. Z. Kolář, CSc.** (*Molekulární patologie nádorů*, Olomouc 2003), **prof. V. Kolek, DrSc.** (*Pneumonie – diagnostika a léčba*, Praha 2003, *Bronchologie pro zdravotní sestry*, Brno 2002), **MUDr. V. Študent, Ph.D.** (*Základy urologické andrologie*, Praha 2003), **prof. J. Veselý, CSc.** (*Tlaková diuréza a arteriální hypertenze*, Olomouc 2002), **prof. L. Daniel, Ph.D.** (*Florentané. Umění z doby meicejských velkovévodů*, Praha 2002), **prof. J. Fiala, CSc.** (v zastoupení kolektivu autorů) (*Jezuitský konvikt. Sidlo uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci*, Olomouc 2002), **Mgr. J. Flajšar, Ph.D.** (*Ephiphany in American Poetry*, Olomouc 2003), **prof. S. Kratochvíl, CSc.** (*Sexuální dysfunkce. Příčiny a léčba*, Praha 2003), **prof. M. Sobotková, CSc.** (*Studie z české a polské literatury. Pět století v historii česko-polských literárních souvislostí*, Olomouc 2002), **doc. L. Spáčilová, Dr.** (*Deutsche Sprachbücher in Böhmen und Mähren vom 15. Jahrhundert bis 1918*, Berlin 2002), **doc. K. Tabery, Ph.D.** (*Filmová publicistika Karla Smrže*, Olomouc 2003), **PhDr. E. Vičarová, Ph.D.** (*Rakouská vojenská hudba 19. století a Olomouc*, Olomouc 2002), **prof. J. Andres, CSc.** (*Topological Fixed Point Principles for Boundary Value Problems*, Dordrecht 2003), **prof. I. Chajda, DrSc.** (*Congruence Classes in Universal Algebra*, Lemgo 2003), **doc. R. Kubínek, CSc.** (*Mikroskopie skenující sondou*, Olomouc 2003), **doc. B. Šarapatka, CSc.** (*Phosphatase activities (ACP, ALP) in agroecosystem soils*, Uppsala 2003; *Kvalita a degradace půdy*, Olomouc 2002), **doc. J. Talašová, CSc.** (*Fuzzy metody vícekritériálního hodnocení a rozhodování*, Olomouc 2003), **doc. J. Opavský, CSc.** (*Autonomní nervový systém a diabetická autonomní neuropatie. Klinické aspekty a diagnostika*, Praha 2002), **doc. N. Šišková, Ph.D.** (*Dimenze ochrany lidských práv v EU*, Praha 2003), **PhDr. P. Urbásek** (*Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990*, Olomouc 2003).

-red-

Možnosti studia v USA

■ Fulbrightova komise pořádá 3. 12. ve 14 hod. v aule FF UP přednášku o možnostech studia v USA spojenou s prezentací svých programů. Je určena všem zájemcům z řad studentů, absolventů i pedagogů.

-red-

Klinika rehabilitačního a tělovýchovného lékařství LF UP a FN Olomouc a Česká společnost tělovýchovného lékařství si Vás dovolují pozvat na seminář

Den sportovní medicíny – kazuistiky
uspořádaný při příležitosti 50. výročí vzniku oddělení tělovýchovného lékařství v Olomouci, který se uskuteční 4. 12. 2003 od 9.30 hod. v hotelu Flora v Olomouci.

Bližší informace a program semináře na adrese: www.cstl.cz. Kontakt: MUDr. J. Malinčíková, Ph.D., Klinika RTVL LF UP a FNO, I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc, tel. 588 442 513, e-mail: malincikova@fnol.cz.

IV. mezioborové setkání mladých biologů, biochemiků a chemiků

Ve dnech 9. 6.–12. 6. 2003 se v hotelu Devět skal (chráněná krajinná oblast Žďárských vrchů) uskutečnila IV. Mezioborová konference mladých vědeckých a výzkumných pracovníků z oborů chemie, biochemie, molekulární biologie a dalších příbuzných oborů.

Konference se mohou účastnit vědci a výzkumní pracovníci mladší 35 let (ročník narození 1969 a mladší), jejichž domovské pracoviště se nachází na území České republiky. Přihlášky a jednostránková abstrakta v elektronické formě (formát MS Word document) je nutné zaslat do 31. 1. 2004 na adresu mfusek@europa.sial.com (nebo na poštovní adresu Sigma-Aldrich s. r. o., M. Fusek, Pobežní 46, 186 28 Praha 8). Z došlých přihlášek a abstraktů vybere odborná komise do 27. 2. 2003 účastníky konference, které bude posléze informovat. Abstrakta přijatých prací (přednášející, postery a náhradníci) budou otištěna v Chemických listech (formát podle požadavků Chemických listů <http://chemicke-listy.vsch.tz>).

V závěru konference budou uděleny dva granty (jeden v oboru organická chemie a příbuzné obory a druhý v oboru biochemie, molekulární biologie a příbuzné obory) v hodnotě 50 000 Kč na volný nákup zboží od firmy Sigma-Aldrich.

Ubytování, stravování (kromě nápojů) a doprava autobusem z Prahy a zpět zajištěny.

-red-

Archiv Univerzity Palackého, Historický klub a Katedra politologie a evropských studií FF UP si Vás dovolují pozvat na přednášku

PhDr. Pavla Urbáška
Vysoké školy v období tzv. normalizace 1969–1989,

která se uskuteční
v úterý 2. prosince 2003 v 17.30 hodin
na Katedře politologie a evropských studií FF UP
(Křížkovského 12, učebna č. 224).

Studentská vědecká konference na PdF UP

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností PdF UP pořádá jednodenní studentskou vědeckou konferenci s názvem *Reflexe problémů pedagogiky v disertačních pracích studentů DSP*, která se uskuteční 3. 12. 2003 v prostorách PdF UP v Olomouci. Jejím cílem je seznámit akademickou obec i širší odbornou veřejnost s tématy a průběžnými výsledky disertačních prací.

-red-

Oprava

V důsledku mylných podkladů došlo v textu pozvánky Představí se chemická pracoviště UP (ZUP č. 8, str. 7) k nesprávnému uvedení titulu doc. Z. Trávníčka, Ph.D., u nějž byl uveden titul prof. Jmenovací řízení doc. Trávníčka stále probíhá.

Doc. Z. Trávníčkovi i čtenářům se omlouváme.
Redakce ZUP, Mgr. M. Otyepka

Tradiční Aktuality ve fyzioterapii

■ Dne 15. 11. 2003 uspořádala Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP spolu s RRR Centrem – Centrem léčby bolestivých stavů a pohybových poruch v Olomouci – tradiční akci: seminář *Aktuality ve fyzioterapii*. Seminář je vždy monotematicky zaměřen na určitou oblast fyzioterapie či medicínské rehabilitace. Předchozí *Aktuality* se věnovaly respirační rehabilitaci (2001) a rehabilitaci po poraněních a operacích předního zkříženého vazů kolenního kloubu (2002). Letošní seminář řešil medicínský i socioekonomický velmi závažný a nálehavý problém – bolestivé dysfunkce dolní části zad, známé především pod označením low back pain.

Z programu: Nekula (Radiologická klinika LF a FNO) podal informativní a koncizní přehled významu moderních zobrazovacích technik, zejména magnetické rezonance, pro diagnostiku lézí meziobratlové ploténky a upozornil na nové a klinicky významné poznatky o diagnostice reaktivních změn v kostních strukturách přiléhajících k narušené ploténce; Opavský (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP) poukázal na řadu faktorů majících význam v patogenezi LBP, které se běžně neberou do úvahy – od faktorů psychosociálních, přes neuromuskulární, otázky svalové i celkové kondice až po nocicepci a biochemické změny; Kosteas (Ortotika, Praha) seznámil auditorium s programem ortetické podpory lumbosakrálního úseku; Beranová a Kováčikovou (RL Corpus Olomouc) seznámily posluchače s pohledem Vojtovy metody na kineziologii lumbosakrálního přechodu a prezentovaly videozáznamy kazuistik demonstrierujících konkrétní terapeutické postupy; Bastlová a kolektiv (Klinika rehabilitačního a TV lékařství LF a FNO) se jednak zabývaly problematikou funkční stabilizace lumbosakrálního přechodu, demonstrovali video ukazující konkrétní postupy tréninku a uvedla i vlastní polyektromyografické výzkumy neuromuskulární posturální kontroly; Mayer (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP, Klinika rehabilitačního a TV lékařství LF a FNO) podal přehled principů vyšetření funkční stabilizace lumbosakrálního přechodu a progresivního tréninku dynamické stabilizace oblasti; Směkal (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP) se zabýval změnami lumbopelvicke oblasti v graviditě, podal doporučení pro kinezioterapii a ortetickou podporu v této z hlediska lumbopelvicke oblasti náročné etapě života; Dvořák (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP) probral vývojové, anatomické a funkční souvislosti bránice a dynamické stability lumbosakrální oblasti a popravil některé tradované omyly z této oblasti klinické kineziologie; Urban (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP) pojednal o fyzikální terapii bolestivých syndromů

dolních zad; kriticky zhodnotil poznatky praxe založené na důkazech, standardy zahraničních odborných společností a na základě rozsáhlých vlastních zkušeností v této oblasti předložil vlastní doporučení; Suhomel s Lisickým (Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP) představili kinezioterapeutický program stabilizace lumbosakrální páteře s konkrétními a instruktivními ukázkami cvičení.

Program účelně doplnil poster Krobota a spolupracovnic (Klinika rehabilitačního a TV lékařství LF a FNO) prezentující efektivní algoritmus tréninku dynamické stabilizace lumbosakrální páteře vypracovaný a používaný na pracovišti autorů.

Další *Aktuality* ve fyzioterapii jsou plánovány na podzim 2004.

Doc. M. Mayer, LF a FTK UP

Volejbalový turnaj ke svátku studentů vyhrálo družstvo FTK UP

■ U příležitosti oslav 17. listopadu uspořádalo Akademik sport centrum UP tradiční, již 43. ročník velkého mezinárodního volejbalového turnaje smíšených družstev. Soutěže se zúčastnilo celkem 18 vysokýchškolských celků z České republiky a ze Slovenska. Celkem bylo přítomno 180 studentů vysokých škol. Patronaci nad tímto velkým

a významným podnikem přijala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc.

Hrálo se 19. 11. 2003 ve Sportovní hale UP na čtyřech kurtech s výběrným organizačním průběhem. Sportovní úroveň byla vynikající, bojový duch s maximálním nasazením provázal všechna utkání. Společenské, přátelské prostředí provázelo společný pobyt.

Vyhráli všichni, ale podle postupového klíče se muselo rozhodnout o nejlepších. Jako nejlepší se prokázalo naše družstvo **FTK UP Olomouc**, druhé bylo **PřF MU Brno**, třetí **MFF Praha** a čtvrtá **FTVS Praha**. Odměnou pro tato družstva byly diplomy a věcné ceny, vítězné družstvo obdrželo putovní pohár vlády ČR.

Všichni účastníci odcházeli nadšení a těší se na příští ročník. Turnaj k 17. listopadu se těší stále větší pozornosti a je vynikající propagací Univerzity Palackého u nás i v zahraničí.

PhDr. A. Orlová, foto archiv autorky

Ke změnám úlohy rodiny v péči o seniory

■ Pod záštitou Mons. J. Graubnera, arcibiskupa olomouckého, Ing. J. Březiny, hejtmána Olomouckého kraje a prof. J. Mačákové, CSc., rektorky Univerzity Palackého v Olomouci, proběhla 8. 11. 2003 v arcibiskupském paláci v Olomouci konference na téma „Mění se úloha rodiny v péči o seniory?“ Konferenci uspořádaly Moravskoslezská křesťanská akademie, Caritas – Vyšší odborná škola sociální a Etická komise FN a LF UP.

V naší zemi a v celém západním světě ubývá dětí. Příčiny tkví na jedné straně v rodině, v jejím sociálním postavení ve společnosti, na druhé straně se prodlužuje lidský věk, hlavně díky pokroku v medicíně. Přibývá seniorů. Problémy nastávají, když se starý člověk o sebe není schopen postarat. Starost o seniora přebírá ponejprv rodina, která tak učinit někdy nemůže často i bohužel nechce, poté pak sociální a medicínské instituce. A právě jim byla věnována zmíněná konference.

Uvodní slova se ujal Mons. J. Graubner, poté zazněly přednášky prof. V. Směkala, CSc., (FSS MU v Brně) o poskytování psychosociální a duchovní podpory seniorům v rodině, PaedDr. J. Michalíka, Ph.D., (PdF UP) o právních aspektech péče o seniory a prof.

P. Ambrose, Th.D., (CMTF UP) na téma *Bude možné v České společnosti umírat v rodině?* V druhé části konference hovořili o svých zkušenostech představitelé různých institucí: vedoucí oddělení sociálních služeb Krajského úřadu Olomouckého kraje Bc. Z. Vočka a PhDr. R. Köttnerová z odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje hovořili např. na téma *Odvračená tvář stáří*, primář MUDr. Z. Záboj a MUDr. M. Bretschneiderová z Geriatrického oddělení FN v Olomouci nastílnili náplň současné geriatry, primárka

MUDr. Z. Fejfarová a MUDr. Z. Polcerová hovořily o současné náplni práce v léčebně dlouhodobě nemocných v Pasece, PaedDr. J. Flodr, ředitel Domova důchodců v Olomouci, pak o péči v tomto ústavu. Posléze L. Gottwaldová, Dis., ředitelka Charity v Olomouci, spolu s Bc. J. Pachtovou, sociální pracovnící tohoto zařízení, referovaly o tom, jak rodina pečuje s jejich pomocí v rodině a Mgr. J. Vážanová, ředitelka hospice na Sv. Kopečku, a Bc. V. Kroutilová, vrchní sestra, přiblížily vztah rodiny k umírajícím v jejich zařízení. Závěrem zhodnotil konferenci Mons. J. Hrdlička, biskup olomoucký.

-lh-, foto -tj-

O rozvoji spolupráce hovořil se studenty generální konzul Ruska

Univerzitu Palackého navštívil 11. 11. 2003 generální konzul Ruské federace v Brně **V. I. Sibílev, CSc.** V průběhu návštěvy se setkal se studenty oboru Rusistika, jimž přednášel o své práci a zkušenostech ztahujiících se k péči o výuku ruštiny jako cizího jazyka na Moravě. Katedře slavistiky FF UP nabídl pomoc nejen při organizování pobytů studentů a učitelů v Ruské federaci, ale i při získávání kontaktů s podnikateli, u nichž by posluchači „ekonomické“ ruštiny mohli být na stáži či praxi. V průběhu návštěvy se V. I. Sibílev zmínil také o ruských studentech, kteří získávají finance na studia (stipendia) v zahraničí od ruských oligarchů. Podobnou možnost spatřuje také v České republice. Podle něho by i čeští studenti mohli získávat finance na stipendia od českých podnikatelů.

Olomoucký kraj navázal partnerské styky s Kostromskou oblastí (střední Rusko) a Kostroma se nedávno také stala družebním městem statutárního města Olomouc. *Koncem srpna 2003 navštívil katedru mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Ruské*

federace I. Savolský, prostřednictvím něhož jsme se dozvěděli mj. o částece, jež byla v družební dohodě obou měst vyčleněna na školství. Chtěli bychom těchto financí využít při navazování družebních styků s univerzitou v Kostromě. (Posluchači FF UP zatím mohou studovat jen v Petrohradě nebo v Moskvě). Snad se do budoucna „otevřou cesty“ i do Kostromy,

s níž zatím žádná smlouva podepsána není, uvedla pro Žurnál UP vedoucí Katedry slavistiky FF UP doc. E. Vysloužilová, CSc., a dodala, že v současné době Katedra slavistiky FF UP začíná pracovat na průvodci po Olomouci v ruštině. Zmíněná publikace, jež na našem knižním trhu dosud chybí, by měla být společným dílem pedagogů i studentů.

V závěru návštěvy se V. I. Sibílev, CSc. (na snímku při zápisu do knihy návštěv UP), setkal v pracovním sekretoriátu UP s doc. M. Hirschovou, CSc., prorektorkou pro záležitosti vnějších vztahů UP a doc. V. Řehanem, CSc., prorektorem pro studijní záležitosti UP. Jak vyplynulo z hovoru, Katedře slavistiky FF UP daroval noviny a odborné časopisy v originále a vyslovil přání, aby se Univerzita Palackého podílela na navazování především obchodních kontaktů s Ruskem, v neposlední řadě zdůraznil myšlenku, aby se studenti oboru Rusistika se zaměřením na turistický ruch a hospodářskou praxi uplatňovali jako průvodci ruských podnikatelů a turistů.

Generální konzul Ruské federace V. I. Sibílev, CSc., inicioval již v říjnu 2003 setkání rusistů. Schůzka se uskutečnila na konzulátu v Brně, a to za účasti představitelů a studentů vysokých a středních škol Moravy.

Text a foto M. Hronová

Vědecký seminář na CMTF UP

Dne 12.11.03 proběhl na CMTF UP vědecký seminář pořádaný Katedrou pastorální a spirituální teologie CMTF UP pod názvem *Křesťanství a kultura*. Své příspěvky přednesli: Prof. P. Ambros, Th.D. (*Otcové církve před kulturou své doby*), prof. C. Pospíšil, Th.D. (*Teologie v kultuře a kultura v teologii*), doc. M. Altrichter, Th.D. (*Chápeme kulturu v původním významu jejího pojmenování?*), ThLic. J. Pastuszak (*Inkultura křesťanství či křesťanská kultura?*), doc. V. Suchánek, Ph.D. (*Křesťanství jako naděje ve filmech Andreje Tarkovského*), Mgr. R. Juriga (*Křesťanství a současná kultura*).

Seminář byl koncipován jako úvodní příspěvek k dialogu mezi křesťanstvím a kulturou v proměnách současného světa.

ThLic. J. Pastuszak, externí učitel CMTF UP

Hosté Fakulty tělesné kultury: Š. Škorpil a J. Novák

Ve středu 5. 11. proběhla ve velké učebně FTK UP první ze série přednášek významných osobností z oblasti sportu a sportovního managementu, které FTK UP přichystala na tento studijní rok. Studentům se představil sportovní redaktor Š. Škorpil.

Program oficiálně zahájila děkanka FTK UP prof. H. Válková, CSc., slavnostním symbolickým výkolem. Celou akci moderoval T. Rak, absolvent rekreologie FTK UP.

Š. Škorpil ve svém výkladu obrátil pozornost nejprve k historii a prvopočátkům olympijského sportu, myšlence kalokagathie a čistého amatérského sportu, posléze analyzoval novodobé olympijské hry a současnou oblast sportu. Své úvahy zaměřil zejména

na na úlohu reklamy. Na otázku působení médií ve sportovní oblasti se, bohužel, nedostalo.

V závěru pořadu měli studenti možnost pokládat dotazy. Jména dotazujících byla poté zařazena do slosování o zájezd na letní olympijské hry v Athénách. Při této příležitosti bych ráda poblahopřála vítězce O. Bartákové, studentce rekreologie FTK UP.

Ve čtvrtek 13. 11. se více než dvěma stům diváků představil na půdě FTK UP J. Novák, v současnosti nejlepší český tenista, který letos dosáhl na dvanáctou příčku světového žebříčku. Tenisové představení však na programu nebylo. J. Novák přednášel.

Když vstoupil do přednáškové haly, publikum bylo překvapeno. Tento světlolvasý muž se skromným úsměvem se nikterak nepodobal Romanu Šebřerlu, jehož výstup byl původně v plánu. Brzy se však údiv z neočekávaného proměnil v nadšení. *Můžete se mě ptát, na co budete chtít. Máte jedinečnou šanci dozvědět se informace, kterých se v médiích nedočkáte*, uvedl J. Novák své vystoupení. Studenti neváhali. Od problematiky „top teamu jako marketingového produktu“, která byla základním tématem přednášky, se hovor přenesl k otázce zdravé výživy, sponzoringu a zajímavosti z osobního života profesionálního sportovce. *Tato přednáška byla pro mě premiérou. Doposud jsem vystupoval pouze na základních školách, dokonce i v mateřských školkách*, prozradil na sebe tenista. *Byl to pro mě zážitek. Překvapil mě počet diváků. A jsem rád, že studenti měli takový zájem a že se ptali.*

V budoucnu se mohou zájemci těšit na setkání s trenérem a manažerem J. Jágra M. Jelínkem a dalšími. Závěrečným vrcholem by se mělo stát vystoupení samotného J. Jágra, plánované na měsíc květen.

R. Horáková, studentka FF a FTK UP, foto autorka

Umělecká agentura J + I ve spolupráci s Českým rozhlasem Olomouc a Uměleckým centrem UP vás zvou na

adventní benefiční koncert,

který se uskuteční pod záštitou přednosta Hemato-onkologické kliniky LF UP a FN prof. K. Indráka, DrSc., v pátek 5. 12. v 19 hod. v kapli jezuitského konviktu (UC UP) v Olomouci.

Adventním koncertem provází P. Hekela, ředitel Českého rozhlasu Olomouc. Dále účinkují: V. Majchráková – zpěv (konzervatoř Brno), R. Pohl – klavír (konzervatoř Brno), J. Šarka – zpěv (konzervatoř Brno).

Program: A. Dvořák, B. Smetana, F. Chopin, S. Rachmaninov.

Dobrovolné vstupné je určeno nadaci HAIMAOM na podporu rozvoje transplantčního programu kostní dřeně.

UP Olomouc Doubles

FTK UP pořádá ve spolupráci s TK Plus Prostějov dne 13. 12. 2003 tradiční 6. ročník turnaje čtyřher pro zaměstnance UP, sponzory a čestné hosty ve sportovní hale hotelu Tennis Club v Prostějově (Kostelecká ulice). Turnaj je určen pro rekreační hráče, kteří minimálně pět let nehrají I., II. ligu, respektive divizi. Věkové kategorie: muži i ženy bez omezení věku.

Závazné přihlášky dvojic zašlete písemně nebo e-mailem do 5. 12. 2003 na adresu dr. J. Zháňel, FTK UP, Tř. Míru 115, 711 11 Olomouc, e-mail: zhanel@ftk.nw.upol.cz, tel.: 585 636 100.

-red-

HABILITACE

Filozofická fakulta UP

Dne 3. 12. 2003 proběhnu před Vědeckou radou FF UP (zasedací místnost U1, Křížkovského 8) tato habilitační řízení:

- 13 hod.: PhDr. T. Pospíšil, Ph.D. (FF MU Brno), obor dějiny anglické a americké literatury;
- 15 hod.: PhDr. T. O. Staněk, CSc. (Slezský ústav Opava), obor české dějiny.

Podrobnější informace k jednotlivým uchazečům najdete na www.ft.upol.cz/veda.

-ffup-

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 11. 12. 2003 se uskuteční na zasedání Vědecké rady LF UP (posluchárna Neurologické kliniky LF UP, I. P. Pavlova 6) následující habilitační řízení:

- 10 hod.: MUDr. F. Kopriva, Ph.D., odborný asistent Dětské kliniky LF UP, obor *Pediatric*; habilitační práce *Chronický eozinofilní zánět a asthma bronchiale*, přednáška na téma: *Diagnostický význam chronického kašle u dětí s asthma bronchiale*;
- 11 hod.: MUDr. J. Zapletalová, Ph.D., odborná asistentka Dětské kliniky LF UP, obor *Pediatric*; habilitační práce *Turnerův syndrom*, přednáška na téma *Současné diagnostické a terapeutické možnosti u pacientek s Turnerovým syndromem*;
- 12 hod.: doc. RNDr. P. Anzenbacher, DrSc., docent Ústavu farmakologie LF, obor *Lékařská chemie a biochemie*, habilitační práce *Studium struktury a funkce cytochromu P450*, přednáška na téma *Cytochromy P450 a metabolismus léků*.

S habilitačními pracemi je možno se seznámit na referátu vědy a výzkumu Děkanátu LF UP.

-lfup-

Vážení sportovní přátelé,

dovolu, abychom Vám představili projekt studentů Univerzity Palackého, jež je touto univerzitou zastrešeno.

Projekt je naším společným úkolem do studijního předmětu *Základy managementu*.

Rozhodli jsme se uspořádat druhý ročník *Studentských Akademických Halových Her pod názvem Drakiáda*, ve které nejde o pouštění draků, ale o večer ve znamení DRAKA.

Tento ročník bychom chtěli pojímat jako sportovní kulturní setkání družstev ročníků FTK v rámci atletických i neathletických disciplín, jehož součástí je i bohatý doprovodný program, soutěže pro diváky, občerstvení, tombola a na závěr rokotěka.

Akce se uskuteční 3. 12. 2003 v *Aletické Hale AK Olomouc* (zastávka u *Envelopy*, naproti *Právnické fakultě*). Vstup na akci je v 17.30, prvních 100 diváků dostane malý dárek zdarma. Cena vstupenky je 30 Kč, v ceně je pivko zdarma. Srdečně Vás zvou a na setkání s Vámi se těší studenti třetího ročníku učitelství pro střední školy FTK UP. (Viz také www.sweb.cz/sahh)

Nabídka financování zahraničního studijního pobytu

Nadace Konopa–Vohryska nabízí jednorázové stipendium ve výši 1 000 euro pro úhradu studijního nebo výzkumného pobytu v Německu.

Žádost musí obsahovat jméno, datum narození a plnou adresu žadatele, popis odborného zaměření, zamýšlené činnosti v Německu, a také určení plánovaného místa pobytu (univerzita, výzkumné pracoviště).

Stipendium bude uděleno poprvé v roce 2004, v naléhavém případě ještě v roce 2003.

Žádosti o stipendium zasílejte k rukám rektorky UP.
-rup-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhláší

10. ročník veřejné literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého

Podmínky soutěže: Předložit v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kópiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se miní strojepis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhzech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je **31. březen 2004**.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena – 2 000 Kč, 2. cena – 1 500 Kč, 3. cena – 1 000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvoují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektorka UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2004 a zveřejněny v Žurnále UP. Autori vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: sekretariát rektorky Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc; obálku označte heslem „Literární soutěž“.

-rup-

Oxford Univerzity Press: zkoušební přístup

Nakladatelství Oxford Univerzity Press umožnilo KUP měsíční zkoušební přístup do plných textů 750 knih z oborů filozofie, teologie, politologie a ekonomie.

Přístup do databáze je k dispozici na adrese <http://www.oxfordscholarship.com>.

Názory, připomínky a dotazy je možno zasílat na adresu bis@upol.cz.

-kup-

Bezpečnostní služba informuje

Dne 5. 11. ve 14.50 hod. byl pracovníky Bezpečnostní služby v prostorách Uměleckého centra UP zadržen čtyřicetiletý L. M. při pokusu o odcizení tří kusů chodbových nástěnných svítidel a jednoho kusu nástěnných elektrických hodin. Muž byl zadržen při vynášení odcizeného materiálu z prostor UC UP a předán Policii ČR.

Apelujeme tímto oznaměním na všechny zaměstnance UP, aby dbali zvýšené pozornosti při opouštění svých kanceláří a uzamykali je, i když se jedná jen o krátkodobé opuštění. Zvýšená opatrnost je na místě právě v předvánočním období. Podle sdělení Policie ČR se začínají množit drobné krádeže osobních věcí zaměstnanců v kancelářích firem a institucí s volným pohybem veřejnosti.

Univerzitní prostory jsou volně přístupné veřejnosti a zamezení vstupu nepovolaných osob není technicky možné. Z tohoto důvodu je potřeba dbát zvýšené obezřetnosti při opouštění kanceláří, pracoven a učeben.

-sh-

Přírodovědecká fakulta začíná oceňovat přínos public relations

Univerzita Palackého se svými sedmi fakultami, jedna z největších organizací v regionu, se dosud dostatečně nezabývala mediální strategií; oblast public relations (PR) před časem považovala dokonce za zbytečnou. Nevšimavou k této problematice ovšem přestala být Přírodovědecká fakulta UP. Leccos naznačují i texty publikované v denním tisku a TV v posledních týdnech. Sdělení připravená do podoby přijatelné současným médiím vznikají na půdě fakulty, a to ve spolupráci s profesionálním novinářem. Proč se Přírodovědecká fakulta začala oblastí public relations zabývat? Jakým způsobem s médiem komunikuje? Co si myslí např. o službách PR agentur? I na tyto dotazy odpovídá v následujícím rozhovoru prof. J. Ševčík, Ph.D., děkan pro vědecké a výzkumné záležitosti PŘF UP:

PŘF UP začala spolupracovat s novinářem Mgr. P. Vysloužilem. V čem tato spolupráce spočívá?

Vzájemná spolupráce spočívá především v nalezení vhodné formy popularizace a prezentace naší fakulty a potažmo i UP jako celku. Mgr. P. Vysloužil poskytuje po vzájemných konzultacích služby v oblasti Public relations, zajišťuje, aby naše představy a informace byly přetřansformovány z někdy komplikované řeči přírodovědců do řeči srozumitelné široké veřejnosti. Díky této spolupráci se v médiích již objevily mimo jiné i příspěvky o přijímáních pohovorů, o úspěchu olomouckých biochemiků či o výstavbě nového sídla Přírodovědecké fakulty UP. Zmíněný novinář na těchto a mnohých dalších tématech soustavně pracuje, a to s cílem dostat chtěné informace do povědomí veřejnosti. Za prospěšný a fakultě často přínosný považují pohled profesionála zvenčí, jenž je často rozdílný od pohledu akademického. Výsledná profesionálně sestavená informace, jež je poskytována všem médiím, je díky tomu objektivnější a srozumitelnější.

Co bylo impulsem k uzavření této dohody?

Financování veřejných vysokých škol z položky MŠMT ČR se v dnešní podobě odvíjí zejména od počtu studentů. V některých, převážně experimentálních oborech, zaznamenáváme jejich nedostatek. Dostáváme se tedy do situace, kdy o kvalitního studenta musíme bojovat. Není-li odborná i neodborná veřejnost přinejmenším našeho regionu dostatečně informována o existenci (jen velmi obecně řečeno) Přírodovědecké fakulty a UP jako celku, je pochopitelné, že

potenciální studenti půjdou studovat jinde. Nedostává-li se veřejnosti dostatečné množství informací o přírodovědných oborech, jejichž studium se nabízí v Olomouci, je to, jako by neexistovaly. Budeme-li tedy hovořit o cílech našeho snažení, spočívají v kvalitní prezentaci a popularizaci.

V souvislosti s rozhovorem jsem nahlédla do webových stránek Katedry analytické chemie PŘF UP, na níž působíte. Moji pozornost upoutala mj. databáze absolventů, jež bude mít jisté ekonomickou souvislost. Nabízí se ale také souvislost s povědomím veřejnosti...

Vzpomínání financování prostřednictvím MŠMT ČR je jen jedním ze způsobů příjmů veřejných vysokých škol. Druhým zdrojem příjmů jsou položky získávané na vědu a výzkum, a třetím, doposud zanedbávaným zdrojem, je komerční sektor, v němž působí mj. i naši absolventi. Samozřejmě se jako katedra rádi chlubíme úspěchy našich absolventů a byli bychom velice rádi, kdybychom i je mohli získat pro tvorbu komerčních projektů. Je důležité s nimi spolupracovat a my se o to pokoušíme. I zde je potřebná služba public relations – připravuje totiž půdu pro to, aby veřejnost citelněji vnímala existenci univerzity disponující velmi schopnými a výjimečnými lidmi, k nimž absolventi bezesporu patří.

Přírodovědecká fakulta přistoupila aktivněji k něčemu, o čemž se na Univerzitě Palackého hovoří více či méně již léta. Je možné, aby se UP v současné době bez výše uvedených služeb vůbec obešla?

Univerzity, jako kterékoliv jiné organizace či podniky, tuto službu potřebují. Zakládají-li si na tom, že podniky nejsou, mylí se. Totíž i v univerzitním prostředí mnohé funguje jako v kterékoliv jiné organizaci, pouze s tím rozdílem, že nepříkazujete, ale používáte slovíčko prosím. Zmíním-li Žurnál UP, který svým způsobem reflektuje dění na UP a k němuž bych měl své výhrady, zdaleka nezahrne výše uvedenou intenzivní a cílenou práci, jež spadá do oblasti public relations.

Ptala se

M. Hronová, foto T. Jemelka

PŘEDSTAVUJEME

Česká hlava v kategorii *Doctorandus* pro Jaromíra Fiuráška, Ph.D.

Ve čtvrtek 20. 11. 2003 byly vyhlášeny výsledky celostátní soutěže *Česká hlava pro rok 2003*, soutěže vyhlášené na podporu vědy, techniky, vývoje a poznání. Mezi oceněnými vědci, resp. novináři v osmi kategoriích zvítězil v kategorii *Doctorandus* Mgr. J. Fiurásek, Ph.D., z naší univerzity.

J. Fiurásek (1976) vystudoval v letech 1994–1999 obor *Optika a optoelektronika se zaměřením na kvantovou optiku a fyziku laserů* na Katedře optiky PŘF UP. V následujících třech letech absolvoval pod vedením prof. J. Peřiny vědeckou přípravu v doktorském studijním programu, který zakončil obhajobou disertační práce *Conditional generation, reconstruction and cloning of quantum states of light*. V průběhu doktorského studia absolvoval roční studijní pobyt u prof. I. Averbukha na Weizmann Institute of Science (Izrael) a tříměsíční pobyt u prof. U. Leonhardta na University of St. Andrews (Skotsko). V současnosti v rámci dlouhodobé zahraniční stáže působí kolega Fiurásek na Université Libre de Bruxelles (Belgie). Je autorem a spoluautorem více než 35 vědeckých příspěvků publikovaných v převážně ve *Phys. Rev.* a myslím, že počet citací jeho prací brzy dosáhne (jestli už nedosáhl) jednoho sta.

Čím se vlastně kolega Fiurásek zabývá? Ve svém studiu a ve svých pracích se zaměřil na některé aktuální problémy v teorii kvantové informace, což je poměrně nový a bouřlivě se rozvíjející interdisciplinární vědní obor, zkoumající, jak lze využít zákonů kvantové mechaniky ke zpracování informace. Ukazuje

se například, že kvantové mechaniky lze využít k sestrojení počítačů, jež dokáží určitě specifické problémy řešit exponenciálně rychleji než libovolný klasický počítač. Velmi významnou aplikaci představuje rovněž kvantová kryptografie, jež umožňuje generaci tajného klíče mezi dvěma vzdálenými partnery. Bezpečnost klíče je přitom garantována fyzikálními zákony. Kvantová kryptografie je již technologicky velmi dobře zvládnuta a v současné době se intenzivně pracuje na vývoji komerčních kvantových kryptografických systémů. Je třeba zdůraznit, že kromě těchto praktických aplikací přinesl rozvoj teorie kvantové informace nový pohled na kvantovou mechaniku, a umožnil tak hlubší vhled do mnoha fundamentálních problémů.

Vážený kolego, upřímně blahopřeji k dosaženému úspěchu a jsem přesvědčen, že to není rozhodně úspěch poslední a dostane se Ti za Tvou práci dalších významných ocenění.

Prof. M. Mašláň, CSc.,

prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu UP (Informace o vítězích v jednotlivých kategoriích letošního Česká hlava jsou k dispozici na adrese: http://www.ceskahlava.cz/soutez_2003.htm.)

Bakteriální rezistence – celosvětová kalamita

Doc. M. Kolář, Ph.D., z Ústavu mikrobiologie LF UP a FNO je jeden ze tří autorů monografie *Klinicko-mikrobiologické podklady racionální antibiotické léčby* (Kolář M., Látal T., Čermák P., Trios, 2002, 110 s., ISBN 80-238-9301-7.)

V čem spočívá praktický význam této publikace, komu je určena?

V současné době je celosvětově pozorována zvyšující se rezistence bakterií k antimikrobním přípravkům, která následně představuje vážný problém při terapii infekčních onemocnění i v epidemiologické praxi. Někteří odborníci vyjadřují současnou situaci v bakteriální rezistenci dokonce jako „celosvětovou kalamitu“. Je tedy zřejmé, že stoupající výskyt multirezistentních bakteriálních kmenů představuje nejen medicínský problém, ale i velmi vážný společenský problém. Malý příspěvek k řešení uvedené problematiky představuje i naše monografie. Text je rozdělen do dvou kapitol. V obecné části jsou popsány východní zdroje racionální antibiotické politiky, včetně antibiotické léčby. Tato část je určena spíše mikrobiologům, ale může být zdrojem informací i pro lékaře jiných odborností. Druhá, speciální část je v podstatě praktickou realizací obecných pravidel pro antibiotickou politiku se zaměřením na tvorbu schémat antibiotické léčby nejčastějších bakteriálních infekcí u hospitalizovaných pacientů.

Jak se bakterie mohou stát rezistentními k léčivům?

Rezistenci bakterie k antimikrobnímu přípravku lze definovat jako schopnost bakteriální populace přežít účinek inhibiční koncentrace příslušného antibiotika. Existuje přirozená (primární) rezistence, kterou lze definovat jako odolnost bakteriálních druhů, které jsou mimo spektrum účinku příslušného antibiotika. Nejzřejmější determinantou přirozené rezistence je nepřítomnost cílové struktury. Tento typ lze názorně demonstrovat například na neúčinnosti penicilinu na mykoplazmy (důležité původce komunitních zánětů plic). Z medicínského a v současné době bohužel i celospolečenského hlediska mnohem důležitější je získaná (sekundární) rezistence, kterou lze charakterizovat změnou původně citlivé bakterie na rezistentní. Frekvenci výskytu získané rezistence ovlivňují množství užívaných antibiotik, četnost spontánních rezistentních mutantů a výskyt plasmidů¹ schopných přenosu rezistence z buňky na buňku.

Nejdůležitějším faktorem vzniku a šíření rezistence jsou změny bakteriálního genotypu. Tyto změny lze definovat buď modifikací genu na chromozomu (mutačně-selektivní teorie) nebo převzetím genetického materiálu od rezistentních bakteriálních buněk

rekombinačními procesy (extrachromozomální – přenosná rezistence). V případě mutačně-selektivní teorie vzniká rezistence jako následek spontánní mutace, která není závislá na kontaktu bakteriální buňky s antibiotikem. Spontánní mutace se objevují s frekvencí 10^{-12} – 10^{-7} . Následné použití antimikrobního léčiva vede k inhibici citlivé části populace a k množení rezistentních mutantů – tedy k selekci.

Jak se rezistence šíří?

Extrachromozomální rezistence se nejčastěji šíří přenosem genů na plasmidech a transpozonech². Plasmidy, determinující rezistenci k jednomu nebo k více antibiotikům (R-plasmidy), se v bakteriální populaci mohou rychle šířit konjugací³, která má ze tří známých způsobů přenosu genů pro rezistenci největší význam. Evoluci plasmidů akcelerují genetické elementy zvané transpozony, což jsou lineární úseky DNA, často obsahující geny pro rezistenci, migrující mezi nepřibuznými plasmidy a chromozomem nezávisle na normálních rekombinacích. Extrachromozomální rezistence je charakterizována explozivním šířením a výrazným vlivem selektivního tlaku antimikrobních přípravků. Tento typ rovněž vysvětluje šíření bakteriální rezistence k více antibiotikům současně.

Takže podávání antibiotik vyvolává selektivní tlak...

Již bylo řečeno, že vzestup bakteriální rezistence je způsoben velmi rychlou evolucí bakteriálního genomu, současně ale velmi důležitým faktorem je i selektivní tlak prostředí. Ten může být přímý (např. aplikace antibiotik), což se jeví jako nejdůležitější příčina vývoje rezistence, nebo nepřímý, kdy se uplatňují různé faktory prostředí (např. dezinfekční látky).

Jak na to reaguje přirozená mikroflóra osídluje povrch lidského těla a jeho dutiny?

Důležitou součástí obranyschopnosti člověka proti infekci je fyziologická mikroflóra v přirozeně osídlených systémech. Bohužel neexistuje antibiotikum, které by selektivně působilo pouze na patogenní bakterie a neovlivňovalo přitom přirozenou mikroflóru. Možným následkem aplikace antibiotika je tedy negativní zásah do vzájemných poměrů mikroflóry člověka potlačením kvantitativní citlivých bakterií a následným pomnožením kmenů s primární i sekundární rezistencí. Ty se pak za určitých okolností stávají

příčinou superinfekcí. Nejčastěji se jedná o přechodně žaludeční a střevní potíže a povrchové kandidózy⁴, v některých případech však superinfekce probíhají velmi těžce a jsou nebezpečnější než původní infekce. Současně se pacient s komplikující superinfekcí stává možným zdrojem rezistentních bakterií i pro své okolí. Z tohoto důvodu, mimo jiné, je nutné odmítnout podávání antibiotik jen k tzv. „pokrytí“ pacienta.

Jak se s problémem rezistentních bakteriálních kmenů vyrovnává současná medicína?

Jednou z možností, jak omezit zvyšování bakteriální rezistence a s tím související problémy v terapii onemocnění vyvolaných multirezistentními kmeny, je dodržování zásad antibiotické politiky. Antibiotickou politiku lze definovat jako soubor opatření pro účinné a bezpečné používání antimikrobních přípravků. Jejím cílem je zajistit vysokou odbornou úroveň antimikrobní léčby, omezit vznik a šíření rezistentních mikroorganismů a zachovat tak co nejdelší účinnost antibiotik. Další možností je

vývoj nových antimikrobních přípravků, které jsou účinné i na bakteriální kmény s vysokou mírou rezistence. Je potěšující, že v současné době máme v našich nemocnicích k dispozici nejnovější a neúčinnější antibiotika, na druhé straně je však nutné s nimi zacházet velmi opatrně a používat je pouze v indikovaných případech.

Vím, že se touto problematikou zabýváte mnoho let. Co vás k tomu přivedlo?

Když jsem začal studovat Lékařskou fakultu UP, neměl jsem žádné představy o konkrétní specializaci. V letním semestru II. ročníku jsem se poprvé seznámil s mikrobiologií a současně jsem se pod vedením prof. MUDr. V. Hájků, CSc. stal demonstrátorem a později studentskou vědeckou silou na Ústavu mikrobiologie, kde jsem nastoupil i po ukončení studia. Domnívám se, že krása a kouzlo mikrobiologie spočívá ve skutečnosti, že se zabývá vzájemnými interakcemi mezi mikroorganismy a makroorganismem a zasahuje do všech klinických oborů prostřednictvím infekčních onemocnění vyvolaných mikroby. Rád bych zdůraznil, že mikrobiologie ve vztahu k dalším oborům není o tom, jak se různé bakterie určují, ale jak lze výsledky interpretovat. Stejná bakterie u jednoho pacienta je součástí normální mikroflóry a u druhého je původcem život ohrožující infekce. Právě problematika léčby bakteriálních infekcí mne přivedla k hlubšímu studiu bakteriální rezistence. Jako motto zmíněné knihy je uvedena věta, která vystihuje moje profesní zaměření „Bakterie byly na naší planetě mnohem dříve než lidé a bezesporu budou i mnohem déle. Je však důležité udělat vše proto, aby doba společného soužití člověka a bakterií byla co nejdelší“.

Kde publikujete výsledky svého výzkumu?

Jsem autorem nebo spoluautorem 96 odborných sdělení, která byla publikována jak v domácí odborné literatuře, tak v zahraničních časopisech s impakt faktorem, např.: Kolář M., Látal T.: Implementation of a practical antibiotic policy in the Czech Republic. *Infection Control and Hospital Epidemiology*, 1999, 20: 440–443; Kolář M., Urbánek K., Látal T.: Antibiotic selection pressure and development of bacterial resistance. *International Journal of Antimicrobial Agents*, 2001, 17: 357–363 aj.

Za rozhovor poděkoval

M. Hejtmánek

Vzpomínky

Odešel doc. MUDr. Miloslav NAVRÁTIL, CSc. (* 29. 6. 1930 † 17. 10. 2003)

Doc. M. Navrátil promovoval na Karlově univerzitě v roce 1955. Svou odbornou pediatričkou pouť zahájil v Bruntále v roli sekundárního lékaře, později pracoval jako obvodní pediatr v Uničově. Šest let po promoci již vstupuje na klinickou dráhu, nejdříve jako odborný asistent katedry pediatrie LF UP v Olomouci. V roce 1976 se stává primářem dětského oddělení Krajské nemocnice v Ostravě. V letech 1987–1994 zastával funkci přednosty Dětské kliniky LF UP a FN v Olomouci. Docent Navrátil vykonával rozsáhlou práci vědeckou (hepatologie a endokrinologie), pedagogickou, ale i obdivuhodně obsáhlou veřejně-zdravotnickou a organizační práci (krajský odborník pro pediatrii, člen poradního sboru hlavního odborníka pro pediatrii ČSR). Docent Navrátil celý svůj život zůstal věrný svým zásadám, bez ohledu na osobní prospěch. I proto byl až do své smrti velmi váženým členem Etické komise LF UP a FN Olomouc a členem Čestné rady okresního sdružení ČLK.

Nikdy svou kliniku neopustil na delší čas. Nevracel se pouze jako vážený host, ale vedl jej k nám většinou pracovní povinností. Až jsem měl pocit, že toho tak trochu zneužíváme. Měl trvalý zájem o dění na klinice, nevynedal jediný klinický seminář, oduševněle diskutoval na olomouckých pediatrických kongresech, kde obvykle sedával v prvních řadách. Při pohledu na něj jsem cítil zvláštní oporu, byl pro nás trvalým majákem bezpečí.

Docent Navrátil byl jeden z mála lidí, které jsem v životě potkal, ten který vždy každému obětavě pomohl, ke každému přistupoval velmi přátelsky a nezištně a často pracoval na úkor vlastního soukromí a odpočinku. Jeho práce, vztah k malým pacientům a ke spolupracovníkům byly více než příkladné. Mít vedle sebe někoho takového, jako byl docent Navrátil, to znamenalo cítit podporu, lásku a porozumění. Co snad však pro mě znamenalo ještě víc, že jsem ho poznal jako velmi upřímného, laskavého a bezelstného člověka.

Věřit znamená osvobodit v sobě nezničitelné, nebo lépe: osvobodit sebe, nebo lépe: být nezničitelný, nebo lépe: být. I proto, pane docente, pořád jste a zůstanete s námi.

Docent Miloš Navrátil byl výjimečně dobrý a charakterní člověk a velký lékař a vim, že právě proto on bude vždy kolem nás, v našich srdcích, v našem každodenním jednání a v naší paměti.

Nikdy na Vás nezapomeneme. Čest Vaší památce.

Prof. V. Mihal, LF UP

▲ Modifikovaný diskový test s pozitivním průkazem ESBL – enzymu, který inhibuje účinek řady moderních antibiotik.

Poznámky:

¹ Plasmid – kružnicová molekula DNA, vyskytuje se mimo chromozom.

² Transpozon – pohyblivý genetický element; „přeskakuje“ z jednoho chromozomu na jiný.

³ Konjugace – spojení dvou bakterií s výměnou částí DNA.

⁴ Kandidóza – onemocnění vyvolané kvasinkou rodu *Candida*.

Prohlášení sněmu Rady vysokých škol a otevřený dopis poslanci Krausovi

Na svém zasedání 20. 11. v pražském Karolinu přijal sněm Rady vysokých škol, sdružující více než 250 delegátů vysokých škol (veřejných, státních i soukromých) a jejich fakult, následující prohlášení:

Sněm Rady vysokých škol je na základě informací náměstka ministryně doc. Koláře silně znepokojen pozměňovacím návrhem poslance Krause v rozpočtovém výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Pan poslanec navrhuje, aby částka 430 mil. Kč z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla převedena do kapitoly všeobecné pokladní správy.

Sněm Rady vysokých škol se vážně obává, že případné přijetí tohoto návrhu by velice negativně ovlivnilo úroveň vzdělávací a výzkumné činnosti veřejných vysokých škol a zásadně tento návrh odmítá.

F. Ježek, předseda Rady vysokých škol

Deset otázek pro poslance

Před hlasováním o návrhu státního rozpočtu na rok 2004 předložila 24. 11. Rada vysokých škol jednotlivým poslancům PS PCR následujících deset otázek k zamyšlení a vyzvala zákonodárce, aby se k nim písemně vyjádřili do konce listopadu 2003:

1. Je vysoké školství a vzdělávání skutečnou prioritou návrhu rozpočtu?

Jsmé přesvědčeni, že rozpor mezi slovně i v dokumentech opakovaně vyjadřovanými prioritami a skutečností je v případě všech polistopadových vlád naprosto zřejmý. Často uváděná meziroční srovnání velikosti rozpočtu nemají valný smysl, pokud v předcházejících letech došlo k pokřivení relací mezi kapitolami rozpočtu. Toto je nejmarkantnější problém v případě vysokých škol.

2. Proč nebylo možné pro rok 2004 zvýšit rozpočet veřejných vysokých škol o 5,2 miliardy Kč?

Jsmé přesvědčeni, že naše argumenty pro dané zvýšení byly velmi pádné, a nikdo z vládních činitelů ani poslanců tento požadavek nepochybně, dokonce klíčoví politici požadavek jednoznačně podpořili jako zdůvodněný a prioritní, a to napříč politickým spektrem (není to nakonec nevhodná, neboť z podpory těchto požadavků neplynou politické body?). Toto relativně vysoké zvýšení rozpočtu je podloženo vznikem a nárůstem vnitřního dluhu v předcházejícím období, zejména v letech 1994–1999, kdy reálná dotace pro vysoké školy klesala (prvenství v této studii mezi zeměmi OECD) při výrazném zvyšování počtu studentů.

3. Jak dlouho bude prioritou státu sanace problémů plynoucích z chybných kroků a rozhodnutí konkrétních osob?

Proč jsou chybějící prostředky na vzdělávání lehkovážně vydávány na oddlužení řady sektorů, často i poloprivátních? Kdy bude oddluženo vysoké školství? Jaká je odpovědnost poslanců za zákony, které umožnily nečestné jednání s neblahými důsledky na státní finance?

4. Jak dlouho bude trh deformován státními intervencemi při použití zdrojů, které mohly být použity na podporu vzdělávání a výzkumu a vývoje?

Speciální podpora některým státním a polostátním podnikům je negativně vnímána orgány Evropské unie. Proč má přednost tato strategie před investicí do lidských zdrojů? Proč je ke státním intervencím do průmyslu používána dotace vykazovaná pod pláštěm výzkumu a vývoje a zároveň není dostatek prostředků na podporu výzkumu a vývoje na vysokých školách? Není nejlepší aktivní politikou zaměstnanosti podpora vzdělávání?

5. V kterém odvětví narostla výkonnost a produktivita práce tak, jako ve vysokém školství?

Nárůst počtu studentů na vysokých školách nebyl doprovázen ani odpovídajícím růstem počtu učitelů, ani celkovými investicemi do kapacit. Produktivita

práce stoupla ve vysokém školství za posledních 10 let nejméně o 60 %.

6. Je přesun části investičních prostředků z vysokého školství do jiných oblastí podloženo kvalitou a významem upřednostňovaných projektů?

Je poslanec schopen posoudit, který projekt regionálního významu je lépe připraven? Neměl by posuzovat rozpočet z hlediska obecných priorit vyjádřených v programu politické strany a ve vládním prohlášení? Kdo a s jakým výsledkem posoudil projekty, které dostávají přednost? Jsou opravdu lépe zdůvodněny a připraveny?

7. Je potrestání vysokých škol a převedení části prostředků z jejich rozpočtu např. na Akademii věd v souladu s trendy v EU?

Jsou podmínky pro přípravu projektů investičního charakteru mezi vysokými školami a Akademii věd (má vlastní rozpočtovou kapitolu) srovnatelné? Projednávání a naplnění investičního programu vysokých škol je mnohem komplikovanější a má podstatně více úrovní (škola, region, MŠMT, MF). Kdy bude vyřešeno rovné postavení vysokých škol a Akademie věd z hlediska státu? Je navrhovaný škrť v rozpočtu vysokých škol v souladu se strategickými prioritami České republiky a Evropské unie (Berlínský summit 2003: propojení evropského prostoru vzdělávání a vědy)?

8. Je možné v období zásadních změn daňového systému odpovědně připravit detailní kalkulace na rozsáhlou investiční výstavbu?

Vysoké školy mají zpracovány dlouhodobé záměry a projekty investičního rozvoje, při přípravě jednotlivých akcí je však velmi obtížné (z důvodu reformy systému veřejných financí) sestavit detailnější a závazný rozpočet zamýšlených akcí. Snaha o plné a bezchybné naplnění podmínek výběrového řízení v silně konkurenčním prostředí trhu stavebních prací vše zpomaluje. Každé opoždění uvolnění financí pak má velice neblahé účinky, které jsou nesprávně interpretovány jako neschopnost vysokých škol investiční aktivity připravit a realizovat.

9. Je druhé čtení návrhu státního rozpočtu s množstvím malých pozměňovacích návrhů systérovým krokem?

Nebylo by vhodné upustit od podávání a povrchního (ryze politického) projednávání pozměňovacích návrhů v druhém čtení návrhu státního rozpočtu? Nejde o zásah do kompetencí jiných orgánů (krajů, obcí, ministerstev), které mají o konkrétní situaci mnohem přesnější informace? Dovolujeme si tvrdit, že jde o revizi promyšlených rozhodnutí kompetentních orgánů, o zpochybné podmínky volně soutěže mezi projekty apod.

10. Kdy bude našim státem včetně sociální situace studentů vysokých škol, včetně studentů zahraničních?

Vysoké školy nezbytně potřebují zásadně zvětšit rozsah a zlepšit kvalitu ubytovacích i stravovacích služeb pro studenty. Jde o strategickou devizu v evropském prostoru vzdělávání a vědy. Právě do této oblasti je potřeba výrazně investovat. Mimo jiné proto vysoké školy potřebují prostředky na investiční výdaje. V dalším kroku je také nutné zavést stipendijní podporu pro zahraniční studenty a touto cestou do budoucna kompenzovat populační pokles v České republice. Začít se ale musí od investic.

Otevřený dopis předsedy Rady vysokých škol poslanci Krausovi

Vážený pane poslanče,

v příloze Vám posíláme prohlášení sněmu Rady vysokých škol. Toto prohlášení souvisí s Vaší iniciativou v rozpočtovém výboru, kterou se pokoušíte odvést ze školství 430 mil. Kč. Upozorňujeme Vás, že Rada vysokých škol se opakovaně snažila, a snad i úspěšně, mírnit razanci nátlakových akcí z řad angažovaných vysokoškolských studentů a velice nespokojených pracovníků vysokých škol. Jsme přesvědčeni, že vysoké školy dosud velmi odpovědně přijímaly zjevný rozpor mezi deklaracemi priorit a realitou v politických kruzích. Ani ten skřípot zubů jste zřejmě nezaslechl, když státem byly uhrazeny dluhy za špatné zastupování nás občanů u soudních dvorů. Je-li uvážlivost a věcná argumentace reprezentace vysokých škol považována za slabost, musí přijít razantní odezva. Vaše osobní iniciativa hrubě poškozuje zájem mladé generace, zejména pak té na vysokých školách. Každopádně Vás naléhavě žádáme o písemné vysvětlení Vašeho návrhu. Rádi se s Vámi bezodkladně v této věci setkáme. Z médií jsme zjistili, že Vás k danému kroku pravděpodobně vedlo líknavé čerpání rozpočtu na kapitálové výdaje v roce 2003 v resortu školství. Zjistěte si, prosíme, potřebná fakta. Příčinou dané situace jsou administrativní obtíže a procedurální otázky na některých ministerstvech, zejména pak mimo resort školství. Trestat školství, tj. v tomto případě vysoké školy, za těžkopádnost státní mašinérie a spleť zákonů je nevkusné a snad i zvrhlé, činí-li tak poslanec. Myslíte, že nás těšilo, byla-li dotace na kapitálové výdaje pro rok 2003 uvolněna až na podzim? Jednali jsme, zlobili jsme se. Asi jsme tak činili moc potichu. Váš návrh má ale možná znaky geniality: dokončete systém zákonů a nařízení či vyhlásek v podobě, kdy již nelze vydat ze státního rozpočtu ani korunu. Deficit státního rozpočtu přestane být problémem. Školství, zejména pak vysoké, rovněž přestane být problémem, nebude pak totiž existovat. Věříme, že tato vize je Vám přece jen vzdálená a Váš pozměňovací návrh v tichosti stáhnete. Do voleb možná část vysokoškolskáků zapomene, že jste tento návrh podal, a opět budete moci úspěšně kandidovat. Přesto od Vás očekáváme písemnou odpověď a prosíme, raději hned v těchto dnech.

Doc. F. Ježek, CSc., předseda Rady vysokých škol
V Praze 20. 11. 2003

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Před branami univerzit

Kolem českého vysokého školství zase nastal rozruch. Učitelé chystají protesty, aby dostali alespoň slíbené necelé dvě miliardy navíc, ačkoli deficit vysokých škol dávno přesáhl deset miliard. Předseda České konference rektorů Ivan Wilhelm v této souvislosti zopakoval svou oblíbenou mantru, že je třeba v této oblasti konečně uskutečnit hlubokou reformu. Stačí však nahlédnout do materiálu Konkurenceschopnost českých veřejných vysokých škol – reforma financování, který byl připraven ve spolupráci ministerstva školství a České konference rektorů, aby člověk pochopil, že ve skutečnosti žádná reforma není v dohledu. Jako obvykle se totiž absolutně nepočítá s jakýmkoli působením trhu. Potíž je v tom, že konkurence bez trhu je stejný nesmysl jako trh bez konkurence. Jenže vysoké školy chtějí od vlády peníze, a tak jim nezbyvá, než zpívat její píseň, podle které trh do vysokého školství nepatří. Zato konkurenceschopnost ano. Vskutku podivná logika!

In: P. Matějů: Před branami univerzit (Dokud budou vysoké školy zadarmo, bude přibývat nezaměstnaných), Respekt 47/03, str. 20)

Nepravda je jako sněhová koule, čím déle se valí, tím je větší.

Martin Luther (* 10. 11. 1483)

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Zurnálu UP, nebo nás přijďte navštívit osobně na Krížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Zurnálu UP.

Ekonomika UP: nerovnost a nestabilita

Nevím, zda vás baví číst si ve statistických číslech a přehledech. Vezmete-li ale do rukou každoroční konečné výsledky hospodaření na UP, můžete se zde dovědět mnoho zajímavého. Dnes upozorním na dva problémy.

Pokud jde o příjmy pracovníků, je zřejmé, že pedagogové na různých fakultách nejsou za přibližně stejnou práci přibližně stejně hodnoceni. Při společné tarifní mzdě je ten rozdíl obsažen ve výši vyplácené osobního hodnocení, odměn a příplatků za vedení, a není zanedbatelný: činí měsíčně 3 000–5 000 Kč, podle kvalifikace (odborný asistent – docent – profesor atd.). Nejde o finanční prostředky získávané z grantů či hospodářskou činností – hovořím pouze o dělení tzv. neinvestiční dotace, kterou přiděluje MŠMT.

Diference v odměňování pracovníků stejného zařazení na naší univerzitě přitom činily před deseti lety jen několik stovek. Je to tedy trvalý trend, a sotva je pro stabilitu školy žádoucí. Rozdíl se zvětší vždy při zvýšení tzv. normativu, částky, kterou dostáváme na jednoho „jednotkového“ studenta: více získávají fakulty se studijními programy ohodnocenými nejvyššími koeficienty. Problém vidím v tom, že koeficienty, které byly orientačně a centrálně stanoveny v Praze a podle nichž se dělí i peníze na fakulty na UP (zdanlivě tedy spravedlivě), nepokryvají skutečné náklady, které při realizaci studijních programů zde v Olomouci vznikají (tyto náklady zahrnují i odvody na tzv. centrální jednotky). Postižené fakulty a obory, obvykle ty s nejnižšími koeficienty, jsou nuceny postupovat takto: musí finančně zajistit nejnужnější provoz, aby vůbec fungovaly, a zaplatit „povinné“ tarifní mzdy. Zde se pak vytváří onen nedostatek prostředků na vyplácení pohyblivých složek mzdy – prostě nejsou.

Druhý problém, který obrazuje univerzitní statistiky, je ještě závažnější. Ve financování existuje rozdíl mezi

fakultami na jedné straně a centrálními jednotkami na straně druhé (rektorát, IC atd.), které jsou pohodlně zajištěny. Přitom centrální jednotky jsou financovány z prostředků právě fakult. Odvody jsou obrovské a pro nejhudší fakulty (vyjádřené v procentuálním poměru z dotace) téměř smrtelné. Je až nepochopitelné, že se fakulty dobrovolně vzdávají tak velkých částek ve prospěch útvarů, které mají charakter doplňkových služeb, když některé fakulty po těchto odvedech nemají pokryt ani minimální roční rozpočet pro plnění základního poslání, které jim ukládá vysokoškolský zákon. A je také sotva pochopitelné, že je vedení UP k tomu nutí. Vzniká okamžitě otázka, jak jsou na univerzitní úrovni formulovány priority školy. Každoroční odvody na centrální jednotky tvoří jen zčásti předepsané, „mandatorní“ výdaje (například odvody do FRIMu); zbývající, rektorátem požadovaná částka nevyjadřuje nijak reálnou ekonomickou potřebnost. Vzniká tak situace, kdy pracovníci centrálních jednotek pobírají odměny a osobní hodnocení, dokonce si je i plánují dopředu a vykazují je jako předpokládané náklady. O tom nejhudší fakulty nemohou uvažovat ani na chvíli – přitom ale na ty odměny centrálním jednotkám bohatě přispívají. Příklad vám to normální? Za ta léta jsem nezaznamenal jediný projev v hospodaření centrálních jednotek, který by odpovídal ostrým ekonomickým, často nouzovým opatřením, jimiž musí zachraňovat provoz a roční rozpočet fakulty právnická (viz akreditační potíže), filozofická, ale i pedagogická nebo FTK a za určitých okolností i ostatní. Přitom v centrálních jednotkách většinou pracují tzv. THP pracovníci, profesori či docenti je tu pomálu. Musím konstatovat, že při praktickém uplatňování pravidel dělení dotace na UP, která byla dohodnuta před několika lety, není realizováno jedno základní: že totiž přednostně budou financovány fakulty, na něž (na jejich studenty) je dotace poskytována. Praxe je opačná: finanční prostředky jsou přerozděleny

nejdříve centrálním jednotkám, a to v co největší možné míře. Teprve to, co zůstane, se nabídne fakultám k tradiční „rvačce o ohlodaanou kost“ beztak hubené státní dotace.

Podobný postup je ekonomicky neodůvodněný a morálně devastující, prostor, který vedení UP poskytuje pro případné konání odborů, je až neodpovědně velký. Odtud se odvíjí i pocit, který možná také máte, zvláště v poslední době: že totiž důležitější než fakulty a studenti jsou na UP právě centrální jednotky.

Jsem přesvědčen, že má-li být alespoň zachována křehká stabilita UP, je třeba nynější praxi už v roce 2004 zásadně změnit. Za mravně a ekonomicky zdůvodněné pokládám důsledné uplatnění těchto principů:

– Základní poslání na UP plní podle vysokoškolského zákona fakulty a při dělení dotace mají jednoznačně přednost.

– Doplňkové služby centrálních jednotek budou financovány (včetně platů) jen v rozsahu, který dovoluje nouzová ekonomická situace fakult, a to nejvýše do úrovně nejhudších fakult.

Než fakulty přistoupí k jednání pro příští rok, doporučuji četbu zdánlivě nudných statistik. Pokud možno věcně a v klidu, bez animozit, které jsme si navzájem mezi fakultami, bůhvíproč, za ta léta vypěstovali.

Doc. J. Štefanides, člen AS UP za FF

Proč protestovat?

Ve středu 18. 11. uspořádal Akademický senát FF UP protestní mítink. Někdo možná pokrčí rameny. Zase ti radikálové z „Fildy“ ... Já sám jsem ale ve svém rodném Nizozemí patřil spíše ke konzervativnějším a nemám dojem, že bych se nějak moc změnil. Čítím se jen zodpovědný za svoji práci a za svoji univerzitu, stejně jako jsem kdysi jako mladý asistent cítil zodpovědnost za utrechtskou filologickou fakultu. Čhtěl bych zde vysvětlit, proč se domnívám, že protest je nutný, ba dokonce že je to naše občanská povinnost vůči vlastní alma mater a vlastním studentům.

Každý z nás může vidět, jak se nám univerzita rozpadá. Pedagogický sbor stárne, každý vedoucí katedry ví, jak už je těžké obsadit volná místa pro asistenty a odborné asistenty. Nejde o to, že mladší by **nechtěli** učit, prostě si **nemohou** dovolit pracovat na univerzitě. S naším nástupním platem (kolem 9 tisíc hrubého, tj. 7 500 čistého) sotva zaplatí byt v Olomouci, jídlo, knihy, natož aby si vydělali na vlastní bydlení a byť ojeté auto. Cizí lektori dostávají plat nanejvýš kolem 15 tisíc hrubého – to dělá nějakých 11 tisíc čistého platu. Mluvil jsem po mítinku s americkým kolegou, jenž začal před nedávnem učit na fakultě. Vysvětlil mi, proč se asi zase vrací do Ameriky. Není to tím, že práce by ho ne bavila, naopak, vidí – stejně jako já – naše studenty jako více motivované než v cizině. Ale cítí, jak sám zaostává ve znalostech, když je odříznut od nejnovejší literatury. Platy jsou takové, že dokonce učitelka mateřské a základní školy má víc.

Každý, kdo byl v rámci programů Socrates, Erasmus, Lingua, Ceepus atd. v cizině, ví, kolik nám již schází ze základní literatury. To **není** vina KUP ani fakult či kateder – bez peněz prostě nelze nakupovat. Studenti a pedagogové si také nemohou dovolit nákup základní literatury za několik stovek EUR ročně. Dotace z ciziny na řešení problému nestačí. Samozřejmě, můžeme se snažit vyjít s tím, co máme. Vlastní inteligenci, internetem a korespondencí s kolegy v zahraničí spolu se strávením prázdnin v zahraničních knihovnách můžeme hodně dělat. Problémem je však, že nikdo nás v zahraničí nebere vážně, pokud neznáme i tu nejnovější literaturu v oboru. A to nelze popsaným způsobem zajistit. Na jedné straně zpřísnit požadavky na doktoráty, habilitace a profesury a na druhé straně nezajistit, aby- chom to v rozumném čase a na vlastní univerzitě mohli dělat, je cesta do pekla. Fakt, že právě na „chudších“ fakultách a na známých univerzitách jako UK v Praze chybějí mladí habilitovaní, není náhoda.

Dokončení na str. 10

Průběh akreditačního řízení

V Žurnálu UP č. 6 byl na str. 4 v rubrice „Na aktuální téma“ zveřejněn příspěvek pana prof. Hejtmánka Špatná zpráva, který vznikl na základě informace připravené redakcí Žurnálu. V Žurnálu č. 7 na str. 6 tentokrát v rubrice „Diskuse, názory, ohlasy“ je vyjádření Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP a také omluva paní PhDr. V. Mazochové, odpovědné redaktorky Žurnálu. Právě její omluva, lépe řečeno vysvětlení, proč došlo ke zveřejnění nepřesných údajů o akreditačních habilitačních a jmenovacích řízeních, mne vedlo k napsání tohoto textu.

Akreditační řízení je poměrně složitá procedura, ať už jde o akreditaci studijních programů, nebo akreditaci habilitačního a jmenovacího řízení. Celý proces se zahajuje podáním žádosti. Tu schvaluje vědecká rada příslušné fakulty, jde-li o stud. program, případně i Vědecká rada Univerzity Palackého u žádosti o akreditaci habilitačního a jmenovacího řízení. Žádosti pak projednávají oborově příslušné pracovní skupiny Akreditační komise (dále jen AK), pak se k nim vyjadřuje AK na svém zasedání. AK dává doporučení. Proti němu se může vysoká škola odvolat a AK znovu žádost posuzuje. Teprve pak vydává MŠMT rozhodnutí a i proti němu je možné podat námítky.

Paní redaktorka Mazochová se omluvila za poměrně zásadní chybu, kterou se dopustila v ŽUP č. 6. V tomto případě je dost podstatný rozdíl mezi „a a nebo“. U některých oborů, u kterých uvedla, že AK nepodporovala akreditaci, jsme totiž ani nežádali např. o akreditaci habilitačního řízení, protože ji máme a je platná. V některých případech jsme nežádali o prodloužení akreditace, ale žádali jsme o umožnění práva habilitovat v nových oborech. Kromě toho také AK v některých případech vyhověla našemu odvolání, jak je patrné ze zápisu z jednání AK ze září letošního roku. V řadě případů jsme ještě neobdrželi rozhodnutí MŠMT. Nebudu zde rozebírat jednotlivé případy, protože by to bylo poněkud nepřehledné. Paní redaktorka má pravdu v tom, že zápisy z AK jsou pro každého dostupné na

www.msmt.cz. Také píše, že nemůže každou oficiálně zveřejněnou informaci ověřovat. Ale to nevysvětluje základní rozdíl mezi „a a nebo“. Toto nedopatření bychom snadno zjistili, pokud bychom text před zveřejněním dostali k vyjádření. Při zveřejnění nehrozilo nebezpečí z prodlení, protože, jak jsem již uvedla, v řadě případů ještě ani nedošlo k rozhodnutí a informace je spíše matoucí.

Přesné údaje o udělení akreditace budou k dispozici v příloze č. 3 Statutu UP, jakmile ji schválí AS UP a zaregistruje MŠMT.

Souhlasím s panem prof. Hejtmánkem, že bychom se měli ptát, čím to je, že některá pracoviště jsou vědecky a publikačně aktivní, úspěšná, přestože mají hodně výuky. Na druhé straně nemusí být úplně platný jeho závěr, že tam, kde nejsou absolventi doktorských studijních programů, obor nejlépe. Může jít o obor, kde byl teprve nedávno doktorský stud. program akreditován, jsou tam studenti, ale zatím ne absolventi. AK trvá na absolventech. Na www.msmt.cz v části věnované AK jsou zveřejněny minimální standardy pro akreditace. Bylo by dobré, aby se s nimi akademičtí pracovníci seznámili.

V některých oborech postupně dochází ke generační obměně. V letošním roce bylo jmenováno 35 docentek a docentů (v roce 2002 jen 16) a 15 profesorek a profesorů (v roce 2002 10). Kritéria pro habilitační řízení a profesorská řízení jsou stejná, takže nedochází ke změkčování požadavků, před kterým prof. Hejtmánek varuje. Diskuse o kritériích pro profesorská řízení probíhá na VR UP právě v současné době, uvítáme názory členů akademické obce. Vedení některých fakult motivuje své pracovníky k získávání akademických titulů udílením finančně dotovaných cen (např. PŘF a LF), stále více využíváme zdrojů z Rozvojových programů MŠMT. Personální problémy ovšem souvisí výrazně s podmínkami, které můžeme zajistit. Ale to už je trochu jiné téma, byť právě nyní velmi aktuální.

Prof. J. Mačáková, rektorka UP

Možná trochu více než pár slov jen tak na okraj...

Reakce na názor PhDr. A. Mikové Pár slov jen tak na okraj... (Žurnál UP, 7/2003)

Zdá se mi trochu nefér označovat za největší neúspěch festivalu Academia film Olomouc 2003 neličtovitou návštěvnost jednoho semináře a navíc vše svádět na jedinou katedru Filozofické fakulty UP. Já sama jsem byla v průběhu festivalu velmi zmatena informacemi souvisejícími s organizací uvedených akcí (semináře o filmovém historikovi Karlu Smržovi). Konala se sice v úterý, nicméně podle regionálního vydání MF Dnes z téhož dne prohlásil tiskový mluvčí AFO Pavel Vysloužil, že již úspěšně proběhla v pondělí. Dále netuším, od koho PhDr. Miková získala informace o tom, že studenti Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP údajně nemohli seminář navštívit, protože měli v době jeho konání výuku. Pokud už někdo hodlá obviňovat z nezájmu, měla by si své informace ověřovat, nejlépe u vedení příslušné katedry. Pedagogové své studenty na jednotlivé akce – pakliže o ně projeví zájem – z výuky uvolňovali. Tak zněla naše domluva. Jedná se o dospělé lidi a nemůžeme je nutit (jako to dělali učitelé základních škol při „spanilých jízdách“ AFO 2003) k povinné návštěvě festivalu. A navíc, seminář o Karlu Smržovi (stejně jako ostatní festivalové akce) byl přece určen celé univerzitní obci i široké veřejnosti, tak proč tak silná slova, paní dramaturgyně! Vede snad štáb AFO přesnou statistiku o tom, kolik mediků navštívilo projekce filmů s lékařskou tematikou nebo jak početné řady přírodovědců zhlédly film ze života zvířat?

Co se týče návštěvnosti, na rovinu si přiznáme, že v tomto ohledu byl letos neúspěšný např. také seminář Film a škola, na který mne – možná i proto, aby zvýšil počet účastníků – osobně pozval jeho organizátor Jiří Králík. V prostorné místnosti seděli kromě nás a redaktora festivalového deníku ještě čtyři lidé, z toho jedna pedagoga z odborného učiliště. Proč festivalový tým v tomto případě nikde neuvádí a nikomu nevytýká, že zde chyběli odborníci z Pedagogické fakulty? Nebudou chyby spíše v organizaci festivalu? A ještě poznámka z trochu jiného soudku: přestože jsme i v tak malé sestavě vedli docela zajímavou diskusi, do místnosti několikrát bez ohlasy vstoupil jakýsi muž a bezohledně nás přerušoval s tím, že si zde již potřebuje připravit „svou techniku“.

Ředitel AFO PhDr. Hladký si v Žurnálu UP č. 7 postesk, že odborný potenciál univerzity zůstává ve vztahu k Academia filmu nevyužit. To je pravda: zájem odborné univerzitní veřejnosti o organizaci festivalu nebyl v minulých letech nikdy příliš velký, stalo se spíše výjimkou, že se přihlásili jednotlivci, kteří se chtěli podílet na přípravě semináře či doprovodné akce. Většinou pak museli sami organizátoři s návrhy

na spolupráci příslušné odborníky vyhledávat a oslovovat s ohledem na zvolenou koncepci festivalu. To jsou své osobní zkušenosti. Pokud ovšem mohou mluvit za Katedru teorie a dějin dramatických umění, v minulosti se na organizaci festivalu nejednou velkou měrou v různých oblastech podílela (např. dramaturgická koncepce festivalu, příprava programu včetně komunikace s jednotlivými tvůrci, příprava programových brožur včetně překladů, účast ve výběrové komisi i v mezinárodní porotě, organizace několika denních seminářů, realizace AFO/Info, koordinace překladů během festivalových projekcí, péče o české i zahraniční hosty...). Během příprav ročníku 2003 však naše pracoviště nikdo ze současného týmu AFO o spolupráci oficiálně nepožádal. Poměrně často na naší katedře probíhají pracovní schůzky a minimálně v zápisech by se tyto návrhy jistě objevily. Na druhé straně ani katedra – stejně jako většina univerzitní i mimouniverzitní veřejnosti – dlouho nevěděla, kdy a zda vůbec se bude letošní festival konat. První, velmi nekonkrétní zprávy se začaly objevovat až v polovině května 2003. Ani tehdy jsme se ovšem nemohli dočíst o nějaké konkrétní koncepci. V takových podmínkách je pak velmi obtížné navrhnout festivalu z druhé strany možnosti spolupráce.

Z letošní organizace festivalu je více než patrné, že se PhDr. Hladký coby ředitel AFO rozhodl přeorientovat na mimouniverzitní „lidské zdroje“. Mýlí-li se, tak ať laskavě uvede, kolik konkrétních pracovišť UP (kromě jím vedeného Informačního centra) oslovil s návrhem spolupráce. Pokud vím, neobjevila se tentokrát ani stručná výzva v Žurnálu UP. Např. nikdo z úzkého vedení festivalu neprojevil zájem nadále spolupracovat se studenty kateder TDDU a bohemistiky FF UP jako s redaktory AFO/Info. Ti totiž v minulosti na stránkách právě tohoto festivalového deníku Academia film v některých organizačních otázkách kritizovali! Proč tedy štáb neoslovil alespoň studenty Katedry žurnalistiky FF UP a namísto nich angažoval sice posluchače stejného oboru, nicméně studující na Masarykově univerzitě? Jsou snad studenti naší univerzity méně zdání? Byla v souvislosti s tematikou vstupu ČR do Evropské unie oslovena Katedra politologie a evropských studií FF UP? Proč nebyl zájem navrhnout účast v porotě filmologům z KTDDU? Proč výtvarnou koncepci festivalu nezpracovávají výtvarníci z Pedagogické fakulty? Proč odborníci z Lékařské či Přírodovědecké fakulty nekomentují jednotlivé filmy? Podobných otázek by mohlo padnout asi více, ale mám pocit, že by to bylo jedině házení hrachu na stěnu neporozumění.

Mgr. P. Bergmannová, KTDDU FF UP

Normalizační AFO?

Jsem nesmírně rád, že nevyrovnaný zápas v disciplínách (sebe)chvály a hanění letošního ročníku Academia filmu Olomouc skončil vyhrzutím rozpačitosti letošního ročníku a směřování AFO obecně. Pýcha organizátorů PhDr. Hladkého a PhDr. Mikové přerostla hranice sebechválné tlachavosti a klišé a ve svém (bez)myšlenkovém jádru odhalila důvod, proč s letošním ročníkem nastal masivní odliv spolupráce členů a studentů Katedry teorie a dějin dramatických umění.

Abych nepopouzel už zpočátku k odsudkům z diletantského štouřalství: jako spoluorganizátor a člen redakce deníku AFO/INFO jsem se podílel na festivalu po tři roky a rozhodně to nebyla mateřská zástřita Univerzity, co mě ke spolupráci lákalo. Byl to naopak nezištný a masivně tvůrčí podíl šéfredaktorky, později programové ředitelky P. Bergmannové (a po dvakrát i shovívavost a kolegialita PhDr. J. Schneide- ra), který mi poskytl iluzi o možnosti dravého podílnictví na společné věci.

Většinu z výtek směřovaných k letošnímu ročníku (kontraproduktivní přesunutí termínu, izolovanost vůči autoritám z politologie, sociologie, programová sterilita a „středněproudost“, atd.) už za mne vznesl vedoucí Katedry TDDU, PhDr. L. Ptáček, rád bych však některé z nich akcentoval a osvětlil z pohledu studenta (a bývalého spolupracovníka).

Zřejmě nejostřejším apelem ze strany organizátorů (p. Mikové) byla alarmující neúčast studentů naší katedry na konferenci o Karlu Smržovi, ovšem za soustavného vyzdvihování hojně účasti studentů obecně. Je nespravedlivé srovnávat zprůměrovanou a abstraktní účast studentů „obecně“ a účast na zmíněné konferenci s ohledem na jedinou katedru.

Copak by silný popularizační tón organizátorů neměl být v souladu se snahou vytvářet nadoborové zájmy diváků a návštěvníků? Nesvědčí to spíše o brutálním podcenění soudnosti našich studentů a naopak přecenění zájmu o sice výjimečnou, přesto jednu z desítek osobností (české) historie a teorie filmu? A netkvi konečně nezájem o teoretika a filmáře Smrže v nedostatečné prezentaci jeho významu a kontextu během výuky doc. Taberyho?

Bez zaujatých výtek k působení doc. Taberyho na KTDDU: v dějinách filmu existuje několik nesporně významnějších osobností, praktiků i teoretiků, ke kterým by bylo záhodno vztahovat (publikační) pozornost a zájem (Pasolini, Godard, Visconti, Vardová...). Ale to je otázka interní, řekneme oborová. Přesto by mohla vést k zamyšlení nad ekonomikou filmové historiografie a skromné publikační činnosti u nás od roku 1989.

V souvislosti s korekcí omylu spojeného se seminářem je nutno dementovat i falešnou poplašnou zprávu p. Mikové, že studenti byli provokativně ujařmeni v hodinách a nebyli uvolněni ke konferenci. Není to pravda, ba naopak, byly k tomu pedagogy i vyzváni. V souladu s vyjádřením L. Ptáčka upřesňuji, že je to pouze charakter besedy a atraktivita tématu (osobnosti) a podání, jejichž kvalita by měla být důrazná a průkazná sama o sobě. Bez nutnosti houfného nahánění studentů. Bez nutnosti podceňovat jejich soudnost a kritický úsudek.

Z osobních důvodů a po zvážení stanovisek v souvislosti s letošním ročníkem jsem tedy nepřistoupil na spolupráci, k níž jsem byl přizván. Po prosondování pracovního a myšlenkového prostředí jsem musel docenit svou prozřetelost. Mnoho ze studentských spoluorganizátorů se netajilo zistižností svého podílu na organizaci. V atmosféře úkolové podřízenosti, uzivaných směn hostesek a agresivní necílené propagace se pouze obnažila umělost a akademický původ festivalové „tradice“. Ta je po několikaleté interrupci téměř stopová a zdá se mizet i nadále.

Dva zmiňované články v Žurnálu č. 7 (7. 11. 2003) byly prodchnuty mentorským tónem a káravou rétorikou nesmírného zklamání nad pasivitou studentů. S ohledem na oborovou angažovanost (tedy teoretický i praktický zájem o kinematografii) se osobně podílím na institucionálně nepodmíněných akcích

Dokončení na str. 11

Proč...

Není kdy habilitovat, často není kde habilitovat a hlavně není na základě čeho slušnou práci psát, aniž by člověk odjel na několik let do ciziny.

Rektoři již několik let upozorňují na stále neúnosnější stav. Předsedové akademických senátů nedávno ještě jednou důrazně napsali o zmíněné situaci. I ministryni to došlo, a tak žádala o těch 5,4 miliard, které jsou potřebné, abychom alespoň trochu vyrovnali vnitřní dluh, který od roku 1993 rok co rok dál narůstá. Dostala 1,7 miliardy – tj. jen o trochu více, než pokryje zase větší počet studentů, které vysoké školy letos přijaly. A teď z toho poslanci ještě chtějí odebrat 430 miliónů, tj. 26 % této již beztak příliš malé sumy. Navíc je to ještě o 230 miliónů více, než již měli v plánu odkrojit. Větší cynismus si nemůžeme představit.

Co to bude znamenat? V Evropě již bude možnost volného pohybu. Maturanti, kteří nemohou být přijati u nás, již budou moci studovat v cizině. Těžko se jim pak bude chtít vracet domů, kde si obyčejní Češi podle statistik sice vzdělanců váží, ale politici ne. Mladí a schopní učitelé odejdou rovněž – proč by přežívali se zaměstnáním na univerzitě (a „bokovkou“ na vyrovnání deficitu), když za stejnou práci

Dokončení ze str. 9

(a leckde při menším úvazku) dostanou desetkrát více?

Naším vzorem by mělo být Irsko, a ne Řecko. Obě země patřily v době svého vstupu do EU k nejhudším. Irsko však dnes patří k lepšímu průměru, zatímco Řecko zůstalo chudé. Rozdíl? Irsko masivně investovalo do školství na všech úrovních, kdežto Řecko evropské peníze používalo spíše na spotřebu. Kolegové, vyberte si...

Co dělat? Zprv argumentovat slušným způsobem dál skrze naše vedení. A zadruhé, vzít si za vzor železničáře a lékaře a protestovat, abychom upozornili veřejnost na naše problémy. Kdo křičí, je slyšet. Čtělo by to stupňování – slušné dopisy poslancům, upozornění ministryně, že to bez těch peněz skutečně nejde, že by se měla snažit těch pět miliard přece dostat. Happeningy, abychom upoutali zájem veřejnosti. Demonstrovat v Praze a na posledním místě nelze vyloučit ani generální stávkou. Tuto odvahu musíme v sobě najít. Již nežijeme ve státu, kde na nás čekají obušky StB, máme legální právo protestovat, jestliže k tomu důvod je. A ten důvod vsuktuju je. Republika škodí sobě, když zanedbává vysoké školství, právě nyní, když vstupujeme do Evropské unie.

Dr. W. Engelbrecht, předseda AS FF UP

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /VIII/

Promiňte, že ruším, ale vy jste mě dnes ráno pozoroval, tak jsem se chtěl zeptat, jestli jste náhodou nezavřadil profesora Rosenbauma? Nebo s dr. Vondráčkem? Drahý pane Vondráčku, vy jste lingvista a jako takový schopný všeho. Přiznejte se! Najednou skutečně zaslechl jméno Vondráček, vyslovené velmi atraktivní studentkou. Robert došel ke schodišti a uviděl je dole oba na odpočívadle zabrané do rozhovoru. Vondráček, tím si byl jist, v něm sice poznal onoho německého hosta, neměl ale ani v nejmenším chuť se kvůli němu odvrátit od své krásné partnerky. Jednoduše se rozhodl, že Streita nepoznal. No počkej! Odhodlaně vykročil Streit směrem k nim. „Promiňte, že ruším,“ přerušil jejich rozhovor, „já jsem náhodou zaslechl, že vás tato studentka oslovila dr. Vondráčku. A tak jsem se tedy chtěl představit. Jmenuji se Robert Streit. Možná jste už o mně slyšel?“

„Těšilo mě, Vondráček,“ Vondráček nabídl Streitovi ruku. „Ano, slyšel jsem o vás. Jste tu kvůli profesorovi Rosenbaumovi. Uprímnou soustrast.“

„Děkuji, pane dr. Vondráčku. Ale já jsem nechtěl váš rozhovor se slečnou...“ obrátil se Robert k mladé ženě a pak zase k Vondráčkovi.

„Čechovou. Annou Čechovou,“ řekl Vondráček. Jeho rozmrzelost byla teď zřetelně vidět.

„Těšilo mě, slečno Čechová. No, ale já jsem opravdu nechtěl rušit. Mohl bych k vám někdy v následujících dnech zajít?“

„Prosím,“ odpověděl krátce Vondráček.

„Fajn. Tak tedy brzy na viděnou. Velmi mě těšilo, slečno Čechová.“

„Na shledanou.“ Tentokrát Vondráček Streitovi ruku nepodal.

* * *

Streit vykročil spokojeně směrem k východu. Na jednu stranu ho ta malá scénka pobavila, na druhou stranu nabízel skutečně příležitost k návštěvě a rozhovoru. Půjde za Vondráčkem jednoduše ještě jednou, aby se ještě jednou a vážně omluvil, že rušil. Do té doby se ještě podívá na jeho práci. Na tom se dá stavět. Také u Nováka sázel na jeho práci.

9.

„Ano,“ řekla Karin, zatímco pro Roberta vařila už druhou kávu, „Pavel se v těchto věcech opravdu vyzná. Bez něho bych tenkrát byla ztracená, minimálně v prvních týdnech. Tak, tvoje kafe!“

„Děkuji.“

„Ale řekni, co jsi se dověděl na policii?“

(Pokračování příště.)

32

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Deklarace studentů vysokých škol ČR

My, studenti vysokých škol v České republice, prostřednictvím našich zástupců na shromáždění konaném v Praze dne 17. listopadu 2003 u příležitosti státního svátku Dne boje studentů za svobodu a demokracii a Mezinárodního dne studentstva, přijali jsme toto prohlášení, jímž se přihlašujeme k odkazu našich předchůdců, jejichž činy v roce 1939 si dnes připomínáme spolu s českou veřejností a celým světem.

Jsmo hrdí na to, že právě vystoupení studentů zahájilo také v roce 1989 zásadní společenské změny, jejichž plodů můžeme dnes v naší zemi požívat. Citíme obdiv a úctu k těm, kdo v dobách nesvobody byli ochotni podstoupit nebezpečí pro demokratickou myšlenku, v níž věřili.

Pokládáme za svoji povinnost tuto svobodu v akademickém prostředí i ve společnosti vůbec dále naplňovat. Jsme přesvědčeni, že svoboda výuky a studia, jakož i vědeckého bádání a tvorby, patří mezi záruky demokracie. Proto také poskytování vysokoškolského vzdělání občanům považujeme za věc veřejného zájmu.

Oceňujeme zákonodárství vztahující se k vysokým školám, které studentům poskytuje možnost podílet se na samosprávě těchto institucí společně s akademickými pracovníky na principu rovnoprávnosti. Česká republika tím jde příkladem ostatním evropským zemím v rozvíjení Boloiško-pražsko-berlínského procesu budování společného prostoru vzdělání, vědy a výzkumu v Evropě v duchu tradic universitas scholarum et magistrorum, společenství žáků a učitelů, jež mají své počátky již ve středověku.

Universitas vnímáme jako školu vychovávající nikoli pouze k určité odbornosti, ale jako skutečnou obec, která svým členům poskytuje autentickou zkušenost se životem v demokratické společnosti založené zejména na svobodě názorů, toleranci a odpovědnosti.

My, studenti vysokých škol v České republice, jsme odhodláni zasazovat se o to, aby tomu tak i nadále bylo. V Praze dne 17. listopadu 2003.

Normalizační...

a přehlídkách, které mají výrazný tvůrčí potenciál a tím násobený smysl jejich existence.

Co se týče domnělého laxního vztahu studentů Katedry TDDU k filmu, tentokrát dokumentárnímu, gravitačním principem je většina z nich přitahována k daleko progresivnějším, kritičtějším a zároveň otevřenějším Mezinárodnímu festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě. Tam jsem zároveň osobně „emigroval“ ve svém zájmu o dokument i za prací v redakci deníku Dok. revue.

Až se bude moci AFO odpoutat od neoborné agitace a propagace pochybných hodnot „historické paměti“ (viz Cena V. Jasnému a reakce L. Ptáčka), až

„Ano, to je mi jasné. Ale přesto ten problém nechápu, my se přece musíme podívat jen do koše?“

„Jen. To je právě to. V koši jsou stovky souborů a tabulek. Já sice znám adresář profesora Rosenbauma, ale ne soubory v něm obsažené. Nemohl bych vám tedy říct, jaký soubor profesorovi patří a jaký ne. Ale podívejme se třeba na ten koš.“

Křivdil jsem tomu mladému muži, pomyslel si Streit, Pavel je ohromná pomoc. Pokud vůbec někdo, pak najde tyto soubory jen on.

„Vidíte,“ řekl Pavel, „jak jsem říkal, stovky souborů.“

Robert kývl.

„Rekněte, máte počítač nebo laptop?“

„Ne, proč?“

„Tak jak to vidím, znám velkou většinu smazaných souborů. Stejně musím koš zas jednou vyprázdnit. Já se na to všechno krátce podívám. No, a to, co nebudu moc vůbec přiřadit, bych vám mohl zkopírovat na disketu. Pak se budete muset sám podívat, co patří profesorovi Rosenbaumovi. Vy ho přece znáte daleko lépe. Ale nejdřív krátce zkontroluji nesmazatelný registr.“

Robert znovu kývl a Pavel se dal do práce.

„Tak co?“ chtěl Streit vědět.

„Jak jsem se obával, z koše nebylo nic vymazáno.“

„Pak bych vás, pokud vám to nebude vadit, poprosil o tu disketu s nepřijatelnými soubory. To by bylo opravdu moc milé.“

„Žádný problém,“ odpověděl Pavel a dal se do práce.

Streit chvíli Pavla pozoroval. Jak jistě s tím přístrojem zachází! Absolutní opak Evy.

Premýšlel. Na policii říkali, že budou moc zítra vydat místnost i Hermannovy osobní věci. Hermann si vzal svůj laptop s sebou do Olomouce, ten mohl použít. Možná by mohl Hermannův počítač obsahovat další potřebné informace. Zahlobán do svých myšlenek pozoroval Streit zase Pavla.

* * *

Po nějaké době oznámil Pavel hrdě své Hotovo! „Zbylo 27 souborů, ještě méně, než jsem myslel. Jsou to především texty, ale také nějaké tabulky v Excelu.“

„Vřelé díky, Pavle. Moc jste mi pomohl. Premýšlel jsem zatím o té vaší otázce. Profesor Rosenbaum měl laptop. Policie ho bude chtít překontrolovat, ale pravděpodobně od zítřka ho budu moc používat. Ale pokud ne, bylo by pak možné pracovat na tomto počítači?“

Studenti na mezinárodní konferenci o medicinském vzdělávání

Na přelomu srpna a září jsme se my – tři studenti medicíny – vydali reprezentovat naši fakultu na mezinárodní kongres Association for Medical Education in Europe (AMEE) do Bernu ve Švýcarsku. Naše cesta se mohla uskutečnit jen díky podpoře a pochození ze strany vedení naší fakulty, která uhradila náklady na naši cestu.

Tento mezinárodní kongres pořádá AMEE každý rok. V Bernu se sešlo přes 1 200 odborníků, lékařů, dalších zdravotnických pracovníků a studentů z celého světa. Letos byl kongres zaměřen na problematiku účelnosti v medicinském vzdělávání. S tím, jak narůstá množství informací, je třeba přeprocovat kurikula a znovu si stanovit priority pro výuku – co má umět a znát lékař-absolvent.

Hlavními tématy diskusí byly aktuální kapitoly z medicinského vzdělávání, jako jsou e-learning, celoživotní vzdělávání, virtuální výuka, PBL atd. Problémem řešeným napříč všemi sekcemi bylo hledání cest ke zlepšování výuky na lékařských fakultách po celém světě. Naši školu jsme reprezentovali se dvěma postery a jednou přednáškou. Cílem posteru *Breaking Bad News* (hlavní autorka D. Jelenová) bylo vytvořit pro mediky, případně i zdravotnické pracovníky, kurz sdělování nepříznivých zpráv. Tato myšlenka vzešla od samotných mediků, kteří cítili potřebu rozšířit výuku právě tímto směrem. Na kongresu v Bernu jsme zjistili, že podobný problém – tedy výuku etiky a komunikace s pacientem – řeší i další státy včetně států EU.

Dalším prezentovaným projektem byla *Analýza evaluace na LF UP* (hlavní autorka L. Doubravská). Tento projekt navazuje na evaluaci výuky na naší škole, která probíhá již třetím rokem. Změnili jsme postoje studentů a vyučujících k současné formě evaluace výuky na naší škole a výsledky této práce jsme prezentovali na konferenci. V sekci evaluace

Dokončení na str. 12

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /VIII/

„Bez problémů. Já už jsem předtím mluvil s Jochenem Heimannem. Říkal, že vám mohu dát heslo. Je to APX40L.“

Překvapen tímto Heimannovým gestem zapsal si Streit heslo na malý lísteček. „Nevíte náhodou,“ zeptal se Pavla, „jestli si policie tento počítač prohlédla podobněji?“

„Vlastně ne. Policie se v pátek sice na počítač ptala a taky se ptala na heslo, ale jestli byl u počítače opravdu nějaký odborník, to nevím. To by muselo být až o vikendu.“

Streit znovu poděkoval a s disketou opustil místnost.

* * *

„To to tedy trvalo,“ přivítal ho Heimann.

„Ano, je mi to líto, jestli jsem vás zdržel,“ opravdu *protiva*, pomyslel si Streit, zůstal ale zdvořilý. „Chtěl bych vám poděkovat, pane Heimanne. Bylo od vás velmi milé, dát mi heslo k počítači.“

„Žádný problém, stejně ho každý zná. Našel jste Rosenbaumovy soubory?“

„Byly ještě v koši, ano,“ kývl Streit.

„Skvěle. A co pro vás mohu udělat, pane Streite? Ale neopadíte se?“

„Děkuji.“ Robert se už obával, že by ho Heimann nechal stát. „Vy jste vedoucí Výzkumného pracoviště, a profesor Berka vyprávěl, že se profesor Rosenbaum právě o toto nové zřízené pracoviště velmi zajímal. A tak jsem si myslel, že byste mi mohl říct, na čem profesor Rosenbaum pracoval.“

„Nemám tušení, ne, ale nevyplyvá z těch souborů?“

„Já jsem si ty soubory ještě neprohlédl. Ale zdá se mi zatím velmi zvláštní, že ani vy, ani profesor Berka, ani Eva nevíte, na čem Rosenbaum pracoval. Nebyl to přece nějaký úplně bezvýznamný literární vědec.“

„Jak jste přišel na to, že vůbec pracoval?“

„Cože?“ zeptal se Streit zaraženě.

„Profesor Rosenbaum měl u nás jednu přednášku a k tomu jeden doprovodný seminář. Jinak se zdálo, že se zajímá hlavně o Evu. Promiňte, pane Streite,“ pokračoval Heimann, „že jsem vám to teď řekl tak přímo, ale já jsem myslel, že už jste to věděl.“

„Věděl profesor Berka o ... o Rosenbaumově vztahu k Evě?“

„Nebylo to tak strašně těžké si toho všimnout.“

„A přesto mi přidělil jako pomoc Evu?“

„Ne přesto, ale proto. Profesor Berka byl nadmíru rád, že jste sem přijel vy a ne paní Rosenbaumová. Byl to takový druh taktického opatření, Berka doufal, že na to přijdete sám.“

30

Streit přikyvoval, to byl těžký zásah do jeho detektivního úsilí. Sice už o možnosti této aféry věděl od Karin, přesto Rosenbaum takřikajíc zasvětil, ale co dělal Hermann zavražděn, ta aféra s Evou přece nemohla zůstat utajena.

„Vy si tedy myslíte,“ obrátil se na Heimanna, „pokud dobře rozumím, že má Eva s vraždou něco společného?“

„Vy ne?“ odvětil Heimann.

„Já nevím. Ale nehleďte na to, Eva nebyla určitě ten důvod, že Hermann přijel do Olomouce. Že tu bude mít aférku, nemohl koneckonců vědět. Takže musí ten důvod být v jeho práci,“ řekl Streit, aniž by o tom byl skutečně přesvědčen. Věděl, že i aférka se dá naplánovat předem. Hermann s ním mluvil jen o Pracovišti a o dokončení některých článků a Ulrice mimo to určitě řekl, že by rád znovu viděl Aloise Berku.

„To byste ale měl vědět lépe než já.“

„Mluvil hlavně o Pracovišti. A o tom určitě mluvil i s vámi?“

„Ano,“ potvrdil Heimann, „já jsem Rosenbaumu takřikajíc zasvětil, ale co dělal pak, to už nevím. Vážná práce to ale každopádně nebyla.“

„Jak jste na to přišel?“ chtěl Robert vědět.

„To se pozná. Byl sice často u počítače, ale já si myslím, že si tam něco vymyšlel, možná aby navenek zachoval dekorum, možná jen proto, aby Eva byla neustále v poklusu.“

„Rozumím. A o vědeckých záležitostech jste se s profesorem Rosenbaumem nikdy ne bavil?“

„Ale ano. Přesto všechno byl Rosenbaum muž s všestrannými zájmy. Ale témata byla spíše náhodná a rozhovory probíhaly jen tak mimoděk. Jednou jsme mluvili o Musilovi, jindy o historii Olomouce, pak zase o Spundovi nebo Maxi Zweigovi.“

„O Spundovi?“

„Ano, Franz Spunda. Spisovatel druhého řádu. Ale přesto je zajímavý. Pocházel z Olomouce. Není nutné ho znát.“

„To mě uklidňuje.“ Robert se zvedl. „Tak tedy, pane Heimanne, zatím mnohokrát děkuji.“

Heimann ani nevstal, natož aby Streitovi podal ruku. „Není zač,“ řekl jen a otočil se zpátky ke svému počítači.

* * *

Streit opustil Heimannův kabinet a šel zamyšleně chodbou. Byly tři hodiny. Neměl by ještě zkusit si promluvit s dr. Novákem? Ale co by mu měl říct?

31

...A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

1. PROSINCE

Koncert mladých interpretů. Koncert vítězů celostátní soutěže ZUŠ ve hře na dechové nástroje. Kaple Božího těla, UC UP, 18 hod.

Bitva na Neretvě (1969, V. Bulajíc). Balkánská kinematografie. UC UP, filmový sál, 18.30 hod.

Prázdný prostor. Režie O. Smilková. UC UP, divadelní sál, 20 hod.

1.–19. PROSINCE

Grafika, fotografie, fotografie. Výstava J. Krejčího, UC UP, podkroví.

1.–31. PROSINCE

Mé zvěře v jeskyni. Výstava plastik, které vznikly na IV. Mezinárodním sympoziu barevné grafiky a keramiky. UC UP, přízemí vlevo.

2. PROSINCE

Zobecnění GMV-algeber. Přednáší Mgr. J. Kühn (PřF UP). Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP, Tomkova 40, posluchárna č. 301, od 13 hod.

Křesť biografie boha čínské poezie LI PO – ŽIVOT v BASNÍCH. Učebna U1, FF UP, 17 hod.

Hudba a její popularizace. Teorie a praxe utváření posluchačského zázemí. Přednáší PhDr. J. Pilka (Praha). Muzikologický seminář, UC UP, posluchárna R. Smetany, 11.30–13 hod.

3. PROSINCE

O příklonkách v češtině. Přednáška prof. Ch. Millse, Ph.D. (Knox College, Galesburg, Illinois, USA). Posluchárna č. 7, FF UP, 16.30 hod.

Tajga, štíka, sauna, step aneb kontinentality na západním Sajanu. Přednáší Mgr. M. Hájek, Ph.D. a Mgr. P. Hájková (MU Brno). PřF UP Šlechtitelů 11, velký přednáškový sál, 16.30 hod.

Francozská spojka (1971, W. Friedkin). Filmový klub, Pastiche filmz, filmový sál UC UP, 18.30 hod.

3.–31. PROSINCE

Vlákno, plocha, prostor. Výstava prací studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP, UC UP, Atrium.

4. PROSINCE

Skrjabinův klavírní koncert fis moll. Mgr. Art M. Kepřt (FF UP) společně s Moravskou filharmonií. Reduta, 19 hod.

5. PROSINCE

Pracovní schůze Spolku lékařů ČLS J. E. Purkyně, Sekce dějin lékařství Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci a České společnosti pro dějiny věd a techniky Rady vědeckých společností ČR. Klubovna Vlastivědného muzea v Olomouci, 15 hod.

Studenti na mezinárodní konferenci...

výuky zazněly pro nás velmi podnětné příspěvky. Získali jsme především nové informace k metodice evaluací. V této sekci zazněl i příspěvek z Lékařské fakulty UK v Martině o celouniverzitní evaluaci UK v Bratislavě uskutečněné v souvislosti s přípravou Slovenska na vstup do Evropské Unie.

Přednášku na téma tvorby výukových programů (nejen) pro pomocné vědecké síly (hlavní autor R. Ličenik) přednesl J. Strojil. Přednáška stručně představila činnost *Spolku lékařů* v oblasti medicínského vzdělávání. Setkala se s poměrně velkým ohlasem, zdá se, že podobné aktivity studentů nejsou dosud zcela běžné ani v jiných zemích.

Studenti měli na této konferenci velké zastoupení, bylo nás tam celkem asi 150. Studenti Bernské univerzity pro nás pořádali sociální program, takže jsme spolu trávil čas i mimo přednášky. (Volebního času v nabitém programu bylo však skutečně minimálně).

Odborný program byl rozsáhlý, každý den probíhalo paralelně několik sekcí. Vzhledem k tomu, že jsme byli tři, snažili jsme se pokrýt co nejvíce témat. Některé diskuse a workshopy byly vedeny studenty.

Dokončení ze str. 11

Ale i v rámci ostatních sekcí jsme dostali možnost prezentovat naše názory vyučujícím. Chtěla bych poznamenat, že názory studentů byly odborníky brány vážně a byly velice ceněny. Workshopy byly pečlivě připraveny a vedeny předními odborníky na *Medical Education*. Témat byla celá řada od e-learning, přes didaktiku až po výuku metodicky i eticky náročných předmětů jako gynekologie, chirurgie a jiné. Rozsáhlá byla i sekce posterů. Aby byla pro účastníky zajímavější, připravili pořadatelé soutěžní kvíz – 20 otázek týkajících se různých posterů. Úkolem bylo tyto postery najít, prostudovat je a najít správnou odpověď. Cena byla lákavá: úhrada konferenčního poplatku na konferenci AMEE v roce 2004. I když jsme se snažili, podařilo se Lence Doubravské dosáhnout „jen“ na druhé místo.

Během konference jsme navázali mnoho nových kontaktů s významnými představiteli lékařského vzdělávání v Evropě i ve světě i s mnoha studenty z Evropy, Spojených Států či Izraele. Vyměnili jsme si názory a poznatky a převzeli si spousty materiálů a nápadů pro další práci.

L. Doubravská, D. Jelenová, J. Strojil, studenti LF UP